

Βρυξέλλες, 5.5.2021
COM(2021) 350 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ
ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Επικαιροποίηση της νέας βιομηχανικής στρατηγικής του 2020:
προς μια ισχυρότερη ενιαία αγορά για την ανάκαμψη της Ευρώπης**

{SWD(2021) 351 final} - {SWD(2021) 352 final} - {SWD(2021) 353 final}

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Επικαιροποίηση της νέας βιομηχανικής στρατηγικής του 2020: προς μια ισχυρότερη ενιαία αγορά για την ανάκαμψη της Ευρώπης

1. ΑΝΑΓΚΗ ΕΠΙΚΑΙΡΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΑΝΑΔΥΟΜΕΝΕΣ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ, ΕΜΜΕΝΟΥΣΕΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ

Στις 10 Μαρτίου 2020 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε την πρότασή της για «Μια νέα βιομηχανική στρατηγική για την Ευρώπη».¹ Η Επιτροπή ανέπτυξε ένα σχέδιο για τον τρόπο με τον οποίο η πρωτοπόρος, σε παγκόσμιο επίπεδο, βιομηχανία της ΕΕ θα μπορούσε να ηγηθεί της διττής —πράσινης και ψηφιακής— μετάβασης, με βάση τη δύναμη των παραδόσεων της, των επιχειρήσεων της και των πολιτών της, με σκοπό την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητάς της. Για την επίτευξη αυτού του στόχου δρομολόγησε μια νέα πολιτική προσέγγιση που εστιάζεται στην καλύτερη σύνδεση των αναγκών με τη στήριξη που παρέχεται προς όλους τους παράγοντες στο πλαίσιο κάθε αξιακής αλυσίδας ή βιομηχανικού οικοσυστήματος². Προς υποστήριξη της προσέγγισης αυτής, υπογράμμισε τις θεμελιώδεις αρχές της βιομηχανίας — καινοτομία, ανταγωνισμός και μια ισχυρή και εύρυθμη, λειτουργική ενιαία αγορά— ενισχύοντας παράλληλα την παγκόσμια ανταγωνιστικότητά μας μέσω ανοικτών αγορών και ισότιμων όρων ανταγωνισμού.

Μία ημέρα μετά την παρουσίαση της νέας βιομηχανικής στρατηγικής, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας χαρακτήρισε τη νόσο COVID-19 πανδημία. Τα περιοριστικά μέτρα και η επιβράδυνση της οικονομίας που αυτά προκάλεσαν είχαν επιπτώσεις για τις κοινωνίες και τις οικονομίες της ΕΕ, καθώς και για τις βιομηχανίες και τις εταιρείες της. Η Επιτροπή και άλλοι συντελεστές έδρασαν γρήγορα για να αντιμετωπίσουν τον αντίκτυπο στις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις και να εξασφαλίσουν την ελεύθερη κυκλοφορία των αγαθών και την κυκλοφορία των εργαζομένων και των υπηρεσιών, ιδίως μέσω των «πράσινων λωρίδων» διέλευσης των συνόρων. Τα μέτρα έκτακτης ανάγκης για τη φορολογία, οι κρατικές

¹ COM(2020) 102 final, https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/communication-eu-industrial-strategy-march-2020_en.pdf. «Η δέσμη μέτρων του 2020 για τη βιομηχανική πολιτική» περιλαμβάνει, επίσης, ειδική στρατηγική για τις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις [MME· COM(2020) 103 final] και ειδικές δράσεις για να ξεπεραστούν τα εμπόδια για μια εύρυθμη ενιαία αγορά και να βελτιωθεί η επιβολή των από κοινού συμφωνηθέντων κανόνων, COM(2020) 93 final και COM(2020) 94 final.

² SWD(2021) 351, Στην ετήσια έκθεση του 2021 για την ενιαία αγορά προσδιορίζονται τα εξής 14 βιομηχανικά οικοσυστήματα: 1. αεροδιαστημική και αμυντική βιομηχανία, 2. αγροδιατροφικός τομέας, 3. κατασκευαστικός τομέας, 4. τομείς του πολιτισμού και της δημιουργικότητας, 5. ψηφιακές τεχνολογίες, 6. ηλεκτρονικά προϊόντα, 7. ενεργοβόρες βιομηχανίες, 8. ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, 9. υγεία, 10. κινητικότητα-μεταφορές- αυτοκινητοβιομηχανία, 11. υπηρεσίες εγγύτητας, κοινωνικής οικονομίας και πολιτικής προστασίας, 12. λιανικό εμπόριο, 13. κλωστοϋφαντουργία, 14. τουρισμός. Και άλλα οικοσυστήματα μπορούν να προσδιοριστούν και να οριοθετηθούν ανάλογα με τις συζητήσεις μεταξύ εμπλεκόμενων μερών και με βάση τη μεταβαλλόμενη πραγματικότητα.

ενισχύσεις και τα συστήματα μειωμένου ωραρίου εργασίας³ συνέβαλαν στη στήριξη των τομέων και των εργαζομένων που επλήγησαν περισσότερο και μετρίασαν τον αντίκτυπο για τις εταιρείες, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ. Ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων εξακολουθεί να είναι η πυξίδα της ΕΕ και των κρατών μελών της για τον μετριασμό των κοινωνικών επιπτώσεων.

Κατά την περίοδο αυτή διαπιστώσαμε την ανθεκτικότητα, την εφευρετικότητα και την προσαρμοστικότητα της βιομηχανίας της ΕΕ, αλλά είμαστε επίσης εκτεθειμένοι σε νέα τρωτά σημεία και σε παλαιότερες εξαρτήσεις, καθώς και σε κοινωνικοοικονομικές και εδαφικές ανισότητες που πρέπει να αντιμετωπιστούν. Η κρίση αποκάλυψε την αλληλεξάρτηση των παγκόσμιων αξιακών αλυσίδων και την αξία μιας ολοκληρωμένης σε παγκόσμιο επίπεδο ενιαίας αγοράς. Κατέδειξε επίσης την ανάγκη για μεγαλύτερη ταχύτητα στη μετάβαση προς ένα καθαρότερο, πιο ψηφιακό και πιο ανθεκτικό οικονομικό και βιομηχανικό μοντέλο, προκειμένου να διατηρηθεί και να ενισχυθεί η στροφή της Ευρώπης προς τη βιώσιμη ανταγωνιστικότητα. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η πρόεδρος φον ντερ Λάιεν ανακοίνωσε, στην ομιλία της για την κατάσταση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την επικαιροποίηση της βιομηχανικής στρατηγικής της ΕΕ: να αντλήσουμε διδάγματα από την κρίση, να ενισχύσουμε την οικονομική μας ανθεκτικότητα και να επιταχύνουμε τη διττή μετάβαση με παράλληλη διατήρηση και δημιουργία θέσεων εργασίας.

Το σημείο εκκίνησης για την επικαιροποίηση αυτή είναι να αποτυπωθεί ο πραγματικός αντίκτυπος του προηγούμενου έτους στην οικονομία και τη βιομηχανία της Ευρώπης. Μια πρώτη ανάλυση και εκτίμηση των αναγκών αποτέλεσαν τη βάση για το σχέδιο ανάκαμψης της Ευρώπης, το μέσο NextGenerationEU⁴, το οποίο —μαζί με το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο 2021-2027— θα παράσχει πρωτόγνωρη χρηματοδοτική στήριξη στους πολίτες και τις επιχειρήσεις της ΕΕ. Με βάση οποιαδήποτε μέτρηση, τα συμπεράσματα ήταν σαφή: συρρίκνωση κατά 6,3 % στην οικονομία της ΕΕ το 2020, συνοδευόμενη από σημαντικές απώλειες κύκλου εργασιών και μείωση των θέσεων εργασίας και των επενδύσεων.

Έναν χρόνο μετά, υπάρχουν κάποιες επιφυλακτικές ενδείξεις βελτίωσης⁵ και η οικονομία της ΕΕ αναμένεται να ανακάμψει σημαντικά το 2021 και το 2022. Οι προοπτικές για ταχεία ανάκαμψη του παγκόσμιου εμπορίου έχουν επίσης βελτιωθεί και η αξιοποίηση αυτών των εμπορικών ευκαιριών θα αποτελέσει βασικό στοιχείο της ανάκαμψης για τις επιχειρήσεις σε ολόκληρη την Ευρώπη. Ωστόσο, η συνεχιζόμενη πτώση των βραχυπρόθεσμων ιδιωτικών επενδυτικών σχεδίων και ο αυξανόμενος αριθμός ισχυρών επιχειρήσεων που αντιμετωπίζουν σημαντικά προβλήματα ρευστότητας δείχνουν ότι η ανάκαμψη θα απαιτήσει χρόνο και συνεχή στήριξη.

Για την καλύτερη δυνατή προσαρμογή της στήριξης αυτής, η Επιτροπή βασίζεται στην ευέλικτη προσέγγιση με βάση το οικοσύστημα που περιγράφεται στην περσινή βιομηχανική στρατηγική. Στο πλαίσιο της πρώτης ετήσιας έκθεσης για την ενιαία αγορά,⁶ έχουν εντοπιστεί δεκατέσσερα βιομηχανικά οικοσυστήματα στο παρόν στάδιο και αναλύθηκαν οι διαφορετικές ανάγκες και προκλήσεις που συνδέονται με αυτά. Φαίνεται ότι ο αντίκτυπος της κρίσης —και

---

³ Ενεργοποίηση της γενικής ρήτρας διαφυγής στο πλαίσιο του μηχανισμού σταθερότητας και ανάπτυξης, προσωρινό πλαίσιο για τη λήψη μέτρων κρατικής ενίσχυσης για τη στήριξη της οικονομίας κατά τη διάρκεια της πανδημίας Covid-19, ευρωπαϊκό μέσο προσωρινής στήριξης για τον μετριασμό των κινδύνων ανεργίας σε κατάσταση έκτακτης ανάγκης (SURE) ή Πρωτοβουλία Επενδύσεων για την Αντιμετώπιση του Κορονοϊού.

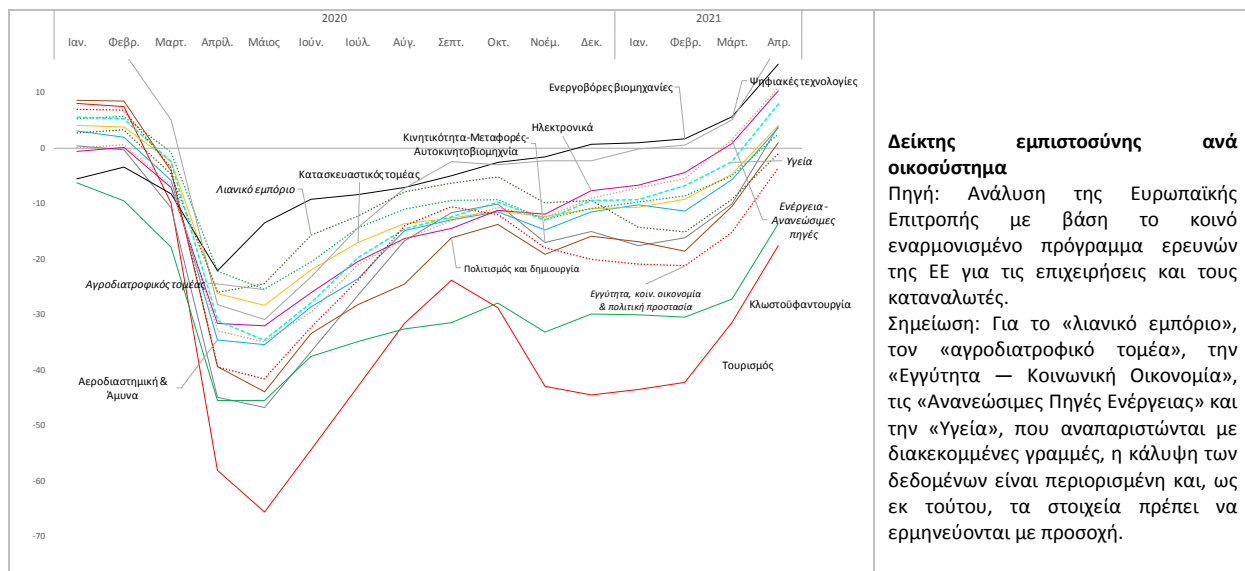
⁴ COM(2020) 456 final.

⁵ SWD(2021) 351, Ετήσια έκθεση του 2021 για την ενιαία αγορά.

⁶ SWD(2021) 351, ετήσια έκθεση του 2021 για την ενιαία αγορά.

οι προοπτικές ανάκαμψης και ανανέωσης της ανταγωνιστικότητας— ποικίλλουν σημαντικά. Ενώ ο τουρισμός επλήγη περισσότερο και οι επιχειρήσεις κλωστοϋφαντουργίας, κινητικότητας και πολιτισμού και δημιουργικότητας αντιμετωπίζουν βραδύτερη και πιο άنيση ανάκαμψη, το ψηφιακό οικοσύστημα αύξησε τον κύκλο εργασιών του κατά τη διάρκεια της κρίσης. Οι μικρότερες επιχειρήσεις εξακολουθούν επίσης να είναι πιο ευάλωτες, αφού περίπου το 60 % από αυτές αναφέρουν μείωση του κύκλου εργασιών κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2020⁷.

Οι γυναίκες, οι νέοι και οι εργαζόμενοι με χαμηλό εισόδημα επηρεάστηκαν ιδιαίτερα από την κρίση, εν μέρει λόγω του γεγονότος ότι αντιπροσωπεύουν τη μεγάλη πλειονότητα των εργαζομένων στους τομείς που πλήττονται περισσότερο. Η Επιτροπή δίνει ιδιαίτερη προσοχή στα ίσα δικαιώματα και στις ίσες ευκαιρίες για μια ανάκαμψη χωρίς αποκλεισμούς σε όλους τους τομείς. Ένα από τα σημαντικότερα πλεονεκτήματα της Ευρώπης είναι οι λαοί της και, παράλληλα με την αντιμετώπιση των ελλείψεων και των ανισοτήτων όσον αφορά τις δεξιότητες, η ΕΕ θα πρέπει να αξιοποιήσει, ως δύναμη καινοτομίας και ανταγωνιστικότητας, όλα τα πλεονεκτήματα των ταλαντούχων, μορφωμένων και εφευρετικών εργαζομένων και επιχειρηματιών της.

Διάγραμμα 1: Δείκτης εμπιστοσύνης ανά οικοσύστημα

Η ανάλυση αυτή και η εμπειρία μας κατά τη διάρκεια της κρίσης δείχνουν ότι οι αρχές, οι προτεραιότητες και οι δράσεις της βιομηχανικής στρατηγικής της Ευρώπης εξακολουθούν να ισχύουν. Η ανάγκη ενίσχυσης της ανοικτής στρατηγικής αυτονομίας της Ευρώπης και της νέας προσέγγισης συμπράξεων με τη βιομηχανία και τους ομόφρονες διεθνείς εταίρους είναι ακόμη πιο έντονη απ’ ό,τι πριν από ένα έτος. Πρέπει να συνεχίσουμε να επικεντρωνόμαστε στα θεμελιώδη στοιχεία που περιγράφηκαν πριν από ένα έτος και να επιταχύνουμε την εφαρμογή, ώστε να δοθεί η δυνατότητα στη βιομηχανία να επιταχύνει και να ηγηθεί των μεταβάσεων.

Η παρούσα επικαιροποίηση ούτε αντικαθιστά τη βιομηχανική στρατηγική του 2020 ούτε ολοκληρώνει τις διαδικασίες που δρομολογήθηκαν από αυτήν —μεγάλο μέρος αυτού του

⁷ Ευρωπαϊκή Επιτροπή/Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, (Νοέμβριος 2020), «Ερευνα σχετικά με την πρόσβαση των επιχειρήσεων σε χρηματοδότηση (SAFE)».

έργου βρίσκεται σε εξέλιξη και απαιτεί ιδιαίτερες προσπάθειες. Πρόκειται για στοχευμένη επικαιροποίηση, η οποία επικεντρώνεται σε ό,τι μένει να γίνει ακόμα και στα διδάγματα που πρέπει να αντληθούν. Αξιολογεί τους τομείς στους οποίους δοκιμάστηκε και εντάθηκε η ενιαία αγορά και προτείνει μέτρα για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της λειτουργίας της. Παρέχει μια εξατομικευμένη αξιολόγηση των αναγκών κάθε βιομηχανικού οικοσυστήματος και του τρόπου με τον οποίο όλοι οι συντελεστές της αγοράς μπορούν να συνεργαστούν καλύτερα. Επίσης, η επικαιροποίηση αυτή προσδιορίζει ένα σύνολο στρατηγικών εξαρτήσεων και ικανοτήτων και προτείνει μέτρα για την αντιμετώπιση και τη μείωσή τους. Με τον τρόπο αυτό, η παρούσα επικαιροποίηση απαντά στις εκκλήσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου⁸, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου⁹, των κρατών μελών¹⁰ και άλλων εμπλεκόμενων μερών για ανάλυση του αντικτύπου της κρίσης στις πολιτικές μας και την παροχή λύσεων, όπου χρειάζεται.

Η ανακοίνωση συνοδεύεται από τρία έγγραφα εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής. Τα έγγραφα αυτά αποτυπώνουν ορισμένα πρώιμα παραδοτέα της βιομηχανικής στρατηγικής του 2020 και προσφέρουν την αναλυτική υποστήριξη για την αντιμετώπιση τέτοιων αιτημάτων:

- Η πρώτη έκδοση της **ετήσιας έκθεσης για την ενιαία αγορά**¹¹ παρουσιάζει τον αντίκτυπο της κρίσης στην ενιαία αγορά και παρέχει στοιχεία σχετικά με την πρόοδο που έχει σημειωθεί όσον αφορά τα εμπόδια και την υλοποίηση των δράσεων που προσδιορίζονται στη δέσμη μέτρων του 2020 για τη βιομηχανία· περιλαμβάνει επίσης ανάλυση και για τα 14 βιομηχανικά οικοσυστήματα· και παρουσιάζει ένα σύνολο βασικών δεικτών επιδόσεων·
- Μια πρώτη ανάλυση των **στρατηγικών εξαρτήσεων**¹² και **ικανοτήτων της ΕΕ** με εμπεριστατωμένη επισκόπηση σε διάφορους στρατηγικούς τομείς·
- Ενδεικτική ανάλυση ενός βασικού βιομηχανικού τομέα, με επίκεντρο τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες για τη βιομηχανία και την εργαλειοθήκη πολιτικής της ΕΕ **Για έναν ανταγωνιστικό και καθαρό ευρωπαϊκό χάλυβα** προς στήριξη της διττής μετάβασης.

2. ΑΝΤΛΗΣΗ ΔΙΔΑΓΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗ ΤΩΝ ΜΕΤΑΒΑΣΕΩΝ

Η Ευρώπη έχει πολλά να αξιοποιήσει και να διδαχτεί από αυτήν την περίοδο δοκιμασίας που συνεχίζει να διανύει. Κατά τη διάρκεια του περασμένου έτους διαπιστώσαμε την ανθεκτικότητα της ενιαίας αγοράς μας και τις καλύτερες επιδόσεις της βιομηχανίας. Αξιοποιώντας τη δεξαμενή αριστείας στις βιοεπιστήμες, η ΕΕ βρίσκεται στην πρώτη γραμμή της παγκόσμιας ανάπτυξης και παραγωγής εμβολίων κατά της νόσου COVID-19, ιδίως χάρη στη στρατηγική της ΕΕ για τα εμβόλια και τη στήριξη της ΕΕ για την ενίσχυση της βιομηχανικής ικανότητας. Είδαμε εταιρείες να αλλάζουν παραγωγή για να βοηθήσουν στην αντιμετώπιση επειγουσών αναγκών, είτε για μέσα ατομικής προστασίας, απολυμαντικά χεριών είτε για την παραγωγή εμβολίων. Άλλες εταιρείες έκαναν τη μετάβαση στο ηλεκτρονικό εμπόριο σε χρόνο ρεκόρ ή χρησιμοποίησαν ψηφιακά εργαλεία για την εξεύρεση νέων προμηθευτών ή αλυσίδων εφοδιασμού. Παρά τη

⁸ Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, 1 και 2 Οκτωβρίου 2020, EUCO 13/20.

⁹ Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2020, σχετικά με τη νέα βιομηχανική στρατηγική για την Ευρώπη, [2020/2076(INI)].

¹⁰ Συμπεράσματα του Συμβουλίου Ανταγωνιστικότητας, 11 Σεπτεμβρίου 2020, 16 Νοεμβρίου 2020.

¹¹ SWD(2021) 351, ετήσια έκθεση του 2021 για την ενιαία αγορά.

¹² Ως απάντηση στο αίτημα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 2ας Οκτωβρίου 2020 να προσδιοριστούν στρατηγικές εξαρτήσεις, ιδίως στα πιο ευαίσθητα βιομηχανικά οικοσυστήματα, και να προταθούν μέτρα για τη μείωση αυτών των εξαρτήσεων.

σημαντική πτώση της ζήτησης ενέργειας και τις επιπτώσεις για τους σημαντικότερους φορείς εκμετάλλευσης ενέργειας, η εσωτερική αγορά ενέργειας προσαρμόστηκε ικανοποιητικά, χωρίς διακοπές στον ενεργειακό εφοδιασμό¹³.

Ωστόσο, αυτό δεν ήταν εφικτό για όλους. Καθώς ο περιορισμός της κυκλοφορίας ανάγκασε πολλές επιχειρήσεις να σταματήσουν, τα σύνορα έκλεισαν, οι αλυσίδες εφοδιασμού διακόπηκαν, η ζήτηση διαταράχθηκε και οι εργαζόμενοι και οι πάροχοι υπηρεσιών δεν μπόρεσαν να μετακινηθούν σε ολόκληρη την Ευρώπη. Όταν τα φορτηγά σταμάτησαν στα εσωτερικά σύνορα, φάνηκε γρήγορα πόσο ολοκληρωμένη είναι η παραγωγή και η οικονομία στην Ευρώπη σήμερα. Οι φραγμοί στην ελεύθερη ροή αγαθών, υπηρεσιών και ανθρώπων επηρέασαν βαθιά τις αξιακές αλυσίδες και την οικονομική δραστηριότητα, υπονόμευσαν την ευρωπαϊκή αλληλεγγύη και παρεμπόδισαν τη συντονισμένη αντιμετώπιση της κρίσης. Ο εφοδιασμός ήταν στάσιμος στα σύνορα, οι τιμές της αερομεταφοράς εμπορευμάτων εκτοξεύτηκαν επειδή τα αεροσκάφη ήταν σταματημένα στο έδαφος και οι ανισοροπίες στις εμπορικές ροές οδήγησαν σε έλλειψη εμπορευματοκιβωτίων για τις θαλάσσιες μεταφορές.

Μπορούν ήδη να αντληθούν σημαντικά διδάγματα:

Πρώτον, η κρίση κατέδειξε την **ουσιαστική ανάγκη να διατηρηθεί η ελεύθερη κυκλοφορία προσώπων, αγαθών, υπηρεσιών και κεφαλαίων στην ενιαία αγορά**, καθώς και την ανάγκη συνεργασίας για την ενίσχυση της ανθεκτικότητάς της στις διαταραχές. Οι συννοριακοί έλεγχοι και τα κλεισίματα και οι ασυντόνιστοι εθνικοί ή περιφερειακοί περιορισμοί, καθώς και τα μέτρα εγκλεισμού που περιορίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία των προσώπων και υπόκεινται συχνά σε προσαρμογές, επιδείνωσαν την αβεβαιότητα και το κόστος της συμμόρφωσης, προκαλώντας σοβαρές καθυστερήσεις και οδηγώντας σε σημαντικές διαταραχές των αλυσίδων εφοδιασμού σε πολλά βιομηχανικά οικοσυστήματα. Οι «πράσινες λωρίδες» διέλευσης των συνόρων και άλλα ad hoc μέτρα της ΕΕ¹⁴ άμβλυναν σημαντικά τις ενδεχόμενες συνέπειες από μονομερή και ασυντόνιστα εθνικά μέτρα σε ολόκληρη την ενιαία αγορά. Η **ελεύθερη κυκλοφορία των υπηρεσιών** επηρεάστηκε επίσης έντονα, μεταξύ άλλων και λόγω του αναγκαστικού προσωρινού κλεισίματος μη αναγκαίων επιχειρήσεων, των ταξιδιωτικών περιορισμών και της έλλειψης σαφήνειας όσον αφορά τους εφαρμοστέους κανόνες για τη διασυνοριακή κυκλοφορία. Αυτό με τη σειρά του οδήγησε σε δυσκολίες για τους διασυνοριακούς εργαζομένους και σε ελλείψεις εργαζομένων στον τομέα της συγκομιδής, για να αναφέρουμε μερικά μόνο παραδείγματα. Η ενιαία αγορά στην Ευρώπη βασίζεται σε ένα εξαιρετικά κινητικό και διαθέσιμο εργατικό δυναμικό.

Δεύτερον, αυτού του είδους οι καταστάσεις μάς ευαισθητοποίησαν περισσότερο σχετικά με την ανάγκη **ανάλυσης και αντιμετώπισης των στρατηγικών εξαρτήσεων, τόσο τεχνολογικών όσο και βιομηχανικών**. Η ΕΕ και οι εμπορικοί εταίροι της αποκτούν ανθεκτικότητα όταν οι παγκόσμιες αγορές είναι ανοικτές και συνδεδεμένες σε παγκόσμιες αξιακές αλυσίδες, γεγονός που συμβάλλει στην απορρόφηση των κραδασμών και στην προώθηση της ανάκαμψης.¹⁵ Η πανδημία COVID-19 κατέδειξε ότι οι διαταραχές στις παγκόσμιες αξιακές αλυσίδες μπορεί να

¹³ SWD (2020) 104, Ενεργειακή ασφάλεια: ορθές πρακτικές για την αντιμετώπιση των κινδύνων πανδημίας.

¹⁴ Συστάσεις της Επιτροπής και του Συμβουλίου για κοινή συντονισμένη προσέγγιση όσον αφορά τους ταξιδιωτικούς περιορισμούς.

¹⁵ Οι αναλύσεις του ΟΟΣΑ επιβεβαίωσαν ότι οι παγκόσμιες αξιακές αλυσίδες όχι μόνο μεγιστοποιούν την οικονομική αποδοτικότητα, αλλά ότι οι ανθεκτικές αλυσίδες εφοδιασμού είναι απαραίτητες σε περιόδους κρίσης για την απορρόφηση των κραδασμών, την παροχή επιλογών προσαρμογής και την επιτάχυνση της ανάκαμψης. Πρβλ. Κραδασμοί, κίνδυνοι και παγκόσμιες αξιακές αλυσίδες: πληροφορίες από το μοντέλο METRO του ΟΟΣΑ, Ιούνιος 2020.

επηρεάσει συγκεκριμένα βασικά προϊόντα και εισροές, όπως τις προμήθειες ιατρικού εξοπλισμού, που είναι ιδιαίτερα κρίσιμες για την κοινωνία και την οικονομία της ΕΕ. Ένα από τα βασικά διδάγματα της κρίσης είναι η καλύτερη κατανόηση των σημερινών και πιθανών μελλοντικών στρατηγικών εξαρτήσεων της Ευρώπης. Αυτό θα αποτελέσει τη βάση για την ανάπτυξη τεκμηριωμένων, αναλογικών και στοχευμένων μέτρων πολιτικής για την αντιμετώπιση των στρατηγικών εξαρτήσεων, ενώ παράλληλα θα πρέπει να διασφαλιστεί η ανοικτή, ανταγωνιστική και βασισμένη στο εμπόριο οικονομία της ΕΕ. Η ΕΕ θα συνεχίσει να προβάλλει την προτίμησή της για διεθνή συνεργασία και διάλογο, αλλά και την προθυμία της να καταπολεμήσει τις αθέμιτες πρακτικές και τις ξένες επιδοτήσεις που υπονομεύουν τους ισότιμους όρους ανταγωνισμού στην ενιαία αγορά.

Τέλος, αυτό το πρωτοφανές έτος έδειξε ότι **τα επιχειρήματα για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση είναι ισχυρότερα από ποτέ**. Μεσοπρόθεσμα, όλες οι επιχειρηματικές δραστηριότητες θα χρειαστεί να υιοθετήσουν τις αρχές της αειφορίας και η διατάραξη πολλών παραδοσιακών μοντέλων λόγω της νόσου COVID-19 θα ανατρέψει τις παλαιές συνήθειες και, ως εκ τούτου, θα επιταχύνει την πράσινη μετάβαση. Οι προσπάθειες να εξασφαλιστεί ασφαλής και επαρκής πρόσβαση σε καθαρή ενέργεια σε ανταγωνιστικές τιμές, σε ολόκληρη την ενιαία αγορά, θα είναι καίριας σημασίας για να διασφαλιστεί ότι η ΕΕ θα ενισχύσει τα βιομηχανικά της πλεονεκτήματα, ενώ παράλληλα θα πραγματοποιείται αυτή η μετάβαση. Η ύπαρξη ειδικευμένου εργατικού δυναμικού είναι καίριας σημασίας για την επιτυχία των μεταβάσεων, τη στήριξη της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής βιομηχανίας και τη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας. Η ψηφιοποίηση έχει αναλάβει στρατηγικό ρόλο για τη συνέχιση των οικονομικών δραστηριοτήτων και έχει αλλάξει πραγματικά τον τρόπο διεξαγωγής των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων. Οι οικονομίες, οι επιχειρήσεις και οι υπάλληλοί τους κινδυνεύουν να μείνουν πίσω καθώς επιταχύνεται η μετάβαση. Τα ψηφιακά και πράσινα επιχειρηματικά μοντέλα, όπως και οι ψηφιακές και πράσινες τεχνολογίες έθεσαν τις εταιρείες που είχαν ήδη υιοθετήσει αυτή τη μετάβαση σε πλεονεκτική θέση σε σύγκριση με εκείνες που δεν είχαν υιοθετήσει τέτοια μοντέλα και τεχνολογίες, ενώ οι εταιρείες που προωθούν την αλλαγή θα συνεχίσουν να βρίσκονται στην πλεονεκτική θέση του πρωτοπόρου. Τα αυξανόμενα επίπεδα ευαισθητοποίησης των καταναλωτών και ζήτησης για τη μετάβαση αυτή αποτελούν, επίσης, ευκαιρία που πρέπει να αξιοποιηθεί.

Οι συνθήκες για την αλλαγή είναι ώριμες. Στόχος μας παραμένει η ανταγωνιστική βιωσιμότητα που καθίσταται δυνατή χάρη στις νέες, συχνά ψηφιακές, τεχνολογίες και υπηρεσίες. Οι επιχειρήσεις είναι οι πλέον κατάλληλες για να καθορίσουν τον τρόπο με τον οποίο θα γίνουν ανταγωνιστικές και πρωτοπόρες στον τομέα τους και θα βρουν λύσεις στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν. Όπου είναι αναγκαίο, η βιομηχανική πολιτική μας θα πρέπει να αξιοποιήσει **ευέλικτες μορφές συμπράξεων δημόσιου - ιδιωτικού τομέα και νέες μορφές συνεργασίας** μεταξύ του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα, ώστε να επιταχυνθεί η παροχή καινοτόμων λύσεων που διαφορετικά δεν θα επιτυγχάνονταν. Για μια μετάβαση χωρίς αποκλεισμούς, η εύρυθμη λειτουργία του κοινωνικού διαλόγου θα είναι καίριας σημασίας.

Παρακολούθηση των βιομηχανικών τάσεων και της ανταγωνιστικότητας

Η ετήσια έκθεση για την ενιαία αγορά καθορίζει ένα σύνολο βασικών δεικτών επιδόσεων (ΒΔΕ), βάσει δημόσια διαθέσιμων πηγών δεδομένων, για την ανάλυση των οικονομικών εξελίξεων και την παρακολούθηση της προόδου που επιτυγχάνεται, με έμφαση στην ανταγωνιστικότητα, την ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς, τις ΜΜΕ, τη διττή μετάβαση και την οικονομική ανθεκτικότητα. Οι ΒΔΕ παρέχουν επίσης μια μακρόπνοη εκτίμηση βάσει επενδύσεων και ενός δείκτη εμπιστοσύνης, καθώς και μια επισκόπηση των επιδόσεων της οικονομίας της ΕΕ, σε σύγκριση με τους διεθνείς εταίρους και αναλύοντας την ιδιαιτερότητα των βιομηχανικών οικοσυστημάτων. Η ανάλυση αυτών των δεικτών, η οποία θα πραγματοποιείται τακτικά από την Επιτροπή, μπορεί να συμβάλει στην υιοθέτηση στρατηγικής θέσης για την οικονομία της ΕΕ, στην πρόβλεψη των προκλήσεων και στην τεκμηρίωση των πολιτικών και των επενδυτικών αποφάσεων.

Αν και οι επιπτώσεις της κρίσης θα έχουν μακροχρόνιες επιπτώσεις, η ανάκαμψη της ΕΕ έχει αρχίσει. Για αρκετά βιομηχανικά οικοσυστήματα, ο κύκλος εργασιών έχει σχεδόν φθάσει στα προ της νόσου COVID-19 επίπεδα, ακόμη και αν η δυναμική παραμένει ελαφρώς υποτονική. Θετικές ενδείξεις προκύπτουν επίσης από την ανάλυση του οικονομικού κλίματος, το οποίο, τον Απρίλιο του 2021, παρουσιάζει βελτιώσεις σε όλα τα οικοσυστήματα (βλέπε γράφημα 1). Ωστόσο, είναι σημαντικό να συνεχιστεί η παρακολούθηση της πορείας ανάκαμψης όλων των οικοσυστημάτων. Πράγματι, τα στοιχεία δείχνουν ότι, παρόλο που οι δημόσιες παρεμβάσεις υπήρξαν αποτελεσματικές για τον περιορισμό της ανεργίας και των πτωχεύσεων, ο κίνδυνος απότομης αύξησης των απολύσεων και των πτωχεύσεων είναι αυξημένος.

Σε πλήρη συνέργεια με τα υφιστάμενα εργαλεία παρακολούθησης (όπως ο πίνακας αποτελεσμάτων της ενιαίας αγοράς), η Επιτροπή θα παρακολουθεί βασικούς δείκτες της ανταγωνιστικότητας της οικονομίας της ΕΕ ως σύνολο, και συγκεκριμένα:

- την **ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς**, με βάση δείκτες για το ενδοενοσιακό εμπόριο ή τη διασπορά των τιμών στα κράτη μέλη, ώστε να συμβάλει στην αξιολόγηση των πολιτικών που προωθούν ένα ευνοϊκό περιβάλλον για τις επιχειρήσεις και την καινοτομία·
- την **αύξηση της παραγωγικότητας**, με βάση την παραγωγικότητα της εργασίας·
- τη **διεθνή ανταγωνιστικότητα**, με βάση το μερίδιο της ΕΕ στην παγκόσμια αγορά ή το εξωτερικό εμπόριο της ΕΕ, για τη στήριξη πολιτικών ανοικτής και δίκαιης πρόσβασης στις εξαγωγικές αγορές·

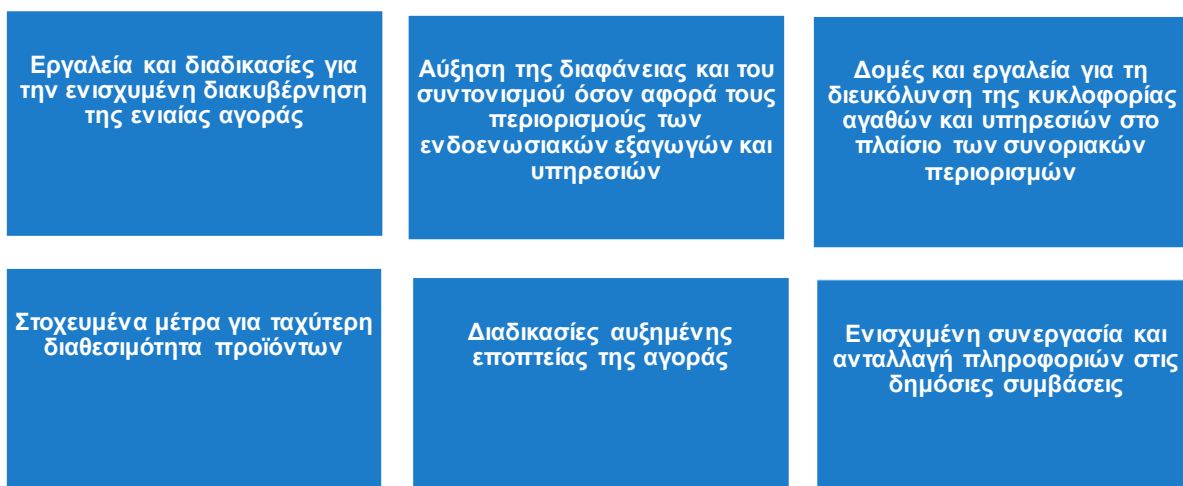
3. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΗΣ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΤΗΣ ΕΝΙΑΙΑΣ ΑΓΟΡΑΣ

Βελτίωση της ετοιμότητας της ενιαίας αγοράς για την αντιμετώπιση κρίσεων

Η ενιαία αγορά είναι το σημαντικότερο πλεονέκτημα της ΕΕ, καθώς προσφέρει βεβαιότητα, εύρος και ένα παγκόσμιο εφελκυστικό για τις εταιρείες μας, αλλά και ευρεία διαθεσιμότητα ποιοτικών προϊόντων για τους καταναλωτές. Ωστόσο, αυτό το πλεονέκτημα δεν μπορεί να θεωρείται δεδομένο. Ιδίως κατά τις πρώτες ημέρες της πανδημίας, οι επιχειρήσεις και οι πολίτες δοκιμάστηκαν από το κλείσιμο των συνόρων, τις διακοπές εφοδιασμού και την έλλειψη προβλεψιμότητας.

Παρά τη χρησιμότητα των υφιστάμενων εργαλείων της ενιαίας αγοράς, η κρίση έδειξε ότι μπορούν να βελτιωθούν για την αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης. Όπως ανακοίνωσε η πρόεδρος φον ντερ Λάιεν στα τέλη Φεβρουαρίου 2021¹⁶, η Επιτροπή θα προτείνει ένα **μέσο έκτακτης ανάγκης για την ενιαία αγορά**, το οποίο θα παρέχει μια διαρθρωτική λύση για τη διασφάλιση της διαθεσιμότητας και της ελεύθερης κυκλοφορίας προσώπων, αγαθών και υπηρεσιών στο πλαίσιο πιθανών μελλοντικών κρίσεων. Το μέσο αυτό θα πρέπει να εγγυάται μεγαλύτερη ανταλλαγή πληροφοριών, συντονισμό και αλληλεγγύη όταν τα κράτη μέλη θεσπίζουν μέτρα που σχετίζονται με κρίσεις. Θα συμβάλει στον μετριασμό των αρνητικών επιπτώσεων στην ενιαία αγορά, μεταξύ άλλων με τη διασφάλιση αποτελεσματικότερης διακυβέρνησης. Θα πρέπει επίσης να δημιουργήσει έναν μηχανισμό μέσω του οποίου η Ευρώπη θα μπορεί να αντιμετωπίζει ελλείψεις προϊόντων κρίσιμης σημασίας, επιταχύνοντας τη διαθεσιμότητα προϊόντων (π.χ. με τον καθορισμό και την ανταλλαγή προτύπων, την ταχεία αξιολόγηση της συμμόρφωσης) και ενισχύοντας τη συνεργασία στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων. Θα ευθυγραμμιστεί με σχετικές πρωτοβουλίες πολιτικής, όπως η επικείμενη πρόταση για τη σύσταση Ευρωπαϊκής Αρχής Ετοιμότητας και Αντιμετώπισης Εκτάκτων Αναγκών στον τομέα της υγείας (HERA), και το επικείμενο σχέδιο έκτακτης ανάγκης για τις μεταφορές και την κινητικότητα, καθώς και η σχετική διεθνής πρακτική που αποσκοπεί στην αντιμετώπιση καταστάσεων έκτακτης ανάγκης ή στην εξασφάλιση και επιτάχυνση της διαθεσιμότητας βασικών προϊόντων.

Σχήμα 2 Βασικά στοιχεία του μέσου έκτακτης ανάγκης για την ενιαία αγορά

Εύρυθμη λειτουργία της ενιαίας αγοράς για την επιτάχυνση της ανάκαμψης

Το περασμένο έτος επαναβεβαίωσε την ανάγκη να αρθούν οι συνεχιζόμενοι και σημαντικοί φραγμοί που εμποδίζουν την εύρυθμη λειτουργία της ενιαίας αγοράς¹⁷. Η επιδίωξη μιας εύρυθμα λειτουργούσας ενιαίας αγοράς απαιτεί συνεχείς προσπάθειες σε πολλά μέτωπα:

- μόνιμη διαχείριση της αποτελεσματικής συμμόρφωσης με τους ισχύοντες κανόνες της ενιαίας αγοράς·
- συνεχείς επενδύσεις για την εμπάθυνση της ολοκλήρωσης στους τομείς που προσφέρουν τις μεγαλύτερες ευκαιρίες·
- προσαρμογή των υφιστάμενων προσεγγίσεων πολιτικής, όπου αυτό δικαιολογείται·

¹⁶ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/speech_21_745.

¹⁷ Βλ. SWD(2020) 54 final και SWD(2021) 351, ετήσια έκθεση για την ενιαία αγορά 2021.

- νέες στρατηγικές όπου χρειάζεται (π.χ. για να συνοδεύσουν τη διττή μετάβαση).

Μολονότι η Επιτροπή θα διενεργεί επαναλαμβανόμενες αξιολογήσεις των κύριων εμποδίων σε κάθε οικοσύστημα στο πλαίσιο της ετήσιας έκθεσής της για την ενιαία αγορά, ο τομέας των υπηρεσιών χρήζει ιδιαίτερης προσοχής λόγω του μεγέθους του¹⁸, της αλληλεπίδρασης με τα αγαθά και της διασυστημικής φύσης του.

Βρίσκεται σε εξέλιξη μια νέα προσπάθεια για την αντιμετώπιση των περιορισμών και των φραγμών, ιδίως μέσω της **ειδικής ομάδας για την επιβολή των κανόνων της ενιαίας αγοράς (SMET)**¹⁹ και άλλων σχετικών δράσεων²⁰. Η πρόοδος τα τελευταία χρόνια ήταν πολύ αργή σε αρκετούς βασικούς τομείς, ιδίως στις υπηρεσίες. Η πλήρης εφαρμογή της **οδηγίας για τις υπηρεσίες** θα διασφαλίσει τη συμμόρφωση των κρατών μελών με τις υφιστάμενες υποχρεώσεις, ιδίως την υποχρέωση κοινοποίησης, προκειμένου να εντοπίζονται και να εξαλείφονται τυχόν νέα ρυθμιστικά εμπόδια.

Οι επιχειρηματικές υπηρεσίες, όπως η μηχανική, η αρχιτεκτονική, η ΤΠ και οι νομικές υπηρεσίες, συμβάλλουν έως και στο 11 % του ΑΕΠ της ΕΕ και αποτελούν βασικούς παράγοντες ανταγωνιστικότητας για τις επιχειρήσεις. Παρόλ' αυτά, παρεμποδίζονται από περιοριστικούς εθνικούς κανόνες, όπως αυστηρές απαιτήσεις εισόδου και άσκησης δραστηριότητας²¹. Ενώ τα ευρωπαϊκά πρότυπα αγαθών απέφεραν σημαντικά οφέλη για τις επιχειρήσεις και τους καταναλωτές, αυξάνοντας την ποιότητα και την ασφάλεια, βελτιώνοντας τη διαφάνεια, μειώνοντας το κόστος και ανοίγοντας τις αγορές για τις επιχειρήσεις, τα ευρωπαϊκά πρότυπα υπηρεσιών αντιπροσωπεύουν μόνο το 2 % περίπου του συνόλου των προτύπων. Τα πρότυπα υπηρεσιών καθορίζουν τεχνικές απαιτήσεις, π.χ. επίπεδα ποιότητας, επιδόσεων, διαλειτουργικότητας, προστασίας του περιβάλλοντος, προστασίας της υγείας και της ασφάλειας. Μπορούν να αυξήσουν την εμπιστοσύνη των καταναλωτών και να ενοποιήσουν περαιτέρω τις ευρωπαϊκές αγορές υπηρεσιών. Μπορούν να συμβάλουν στην υπέρβαση εμποδίων που συνδέονται με πολλαπλές εθνικές απαιτήσεις πιστοποίησης. Η Επιτροπή θα διερευνήσει τα πλεονεκτήματα μιας **νομοθετικής πρότασης για τη ρύθμιση βασικών επιχειρηματικών υπηρεσιών βάσει εναρμονισμένων προτύπων**, ξεκινώντας από την αξιολόγηση των πλέον συναφών τομέων επιχειρηματικών υπηρεσιών στους οποίους τα εναρμονισμένα πρότυπα θα μπορούσαν να προσφέρουν προστιθέμενη αξία²².

Μολονότι η νομοθεσία της ΕΕ εγγυάται ένα σύνολο υποχρεωτικών δικαιωμάτων και συνθηκών εργασίας που πρέπει να εφαρμόζονται στους αποσπασμένους εργαζομένους σε ολόκληρη την ΕΕ, οι παρατηρήσεις των ενδιαφερόμενων μερών αναδεικνύουν συστηματικά τις διοικητικές δυσκολίες με τους **αποσπασμένους εργαζομένους**. Οι εταιρείες μπορεί να δυσκολεύονται να στέλνουν μηχανικούς ή τεχνικό προσωπικό σε επιχειρήσεις ή τελικούς χρήστες σε άλλο κράτος

¹⁸ Αντιπροσωπεύει το 70 % του ΑΕΠ της ΕΕ και ισοδύναμο ποσοστό απασχόλησης.

¹⁹ Η SMET είναι το φόρουμ υψηλού επιπέδου στο οποίο η Επιτροπή και τα κράτη μέλη αναζητούν από κοινού λύσεις για την αντιμετώπιση των εμποδίων της ενιαίας αγοράς που οφείλονται σε ελλείψεις όσον αφορά την επιβολή ή την εφαρμογή. Κατά το πρώτο αυτό έτος, διαδραμάτισε σημαντικό ρόλο στην αξιολόγηση των μέτρων των κρατών μελών για τα σύνορα και των μέτρων για τους ταξιδιωτικούς περιορισμούς που περιορίζουν την ελεύθερη κυκλοφορία εντός της ΕΕ.

²⁰ SWD(2021) 351, ετήσια έκθεση για την ενιαία αγορά 2021, παράρτημα Ι.

²¹ SWD(2021) 351, ετήσια έκθεση για την ενιαία αγορά 2021 και COM(2020) 93.

²² Θα διεξαχθεί διεξοδική ανάλυση των δυνατοτήτων των εναρμονισμένων προτύπων για τη διευκόλυνση των διασυνοριακών δραστηριοτήτων, του δυναμικού της αγοράς και του ανοίγματος και του συνολικού οικονομικού οφέλους, μεταξύ άλλων για τις ΜΜΕ και τις γυναίκες επιχειρηματίες, προκειμένου να προσδιοριστούν οι τομείς προτεραιότητας. Οι επιπτώσεις στις συνθήκες εργασίας και στα δικαιώματα των εργαζομένων θα εξεταστούν ενδελεχώς.

μέλος, για παράδειγμα στον κατασκευαστικό τομέα. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να συνεργάζεται με τα κράτη μέλη για να διασφαλίσει την ορθή μεταφορά και εφαρμογή της οδηγίας για την εφαρμογή της οδηγίας για την απόσπαση εργαζομένων²³. Χωρίς να διακυβεύεται το νομικό πλαίσιο και η προστασία των εργαζομένων που αυτό διασφαλίζει, η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη για την κατάρτιση **κοινού εντύπου, σε ηλεκτρονική μορφή**, για τη δήλωση της απόσπασης εργαζομένων. Αυτό το ενιαίο ψηφιακό έντυπο θα μπορούσε αρχικά να εισαχθεί σε εθελοντική βάση.

Η κρίση κατέδειξε επίσης ότι η αποτελεσματική **εποπτεία της αγοράς** είναι καίριας σημασίας, καθώς οι αρχές των κρατών μελών αντιμετωπίζουν αυξημένο αριθμό μη συμμορφούμενων και επικίνδυνων προϊόντων. Αυτό παρατηρήθηκε ιδίως για ορισμένα μέσα ατομικής προστασίας και ιατροτεχνολογικά προϊόντα με υψηλή ζήτηση. Ως εκ τούτου, η ενίσχυση του συντονισμού, των επενδύσεων, των πόρων και της ψηφιοποίησης των αρχών —τόσο εντός της ενιαίας αγοράς όσο και στα σύνορα της Ένωσης— αποτελεί προτεραιότητα²⁴. Η Επιτροπή θα στηρίζει και θα ενθαρρύνει τις αρχές εποπτείας της αγοράς να εντείνουν την **ψηφιοποίηση των επιθεωρήσεων προϊόντων και της συλλογής δεδομένων** και να αξιοποιήσουν τεχνολογίες αιχμής για τον εντοπισμό μη συμμορφούμενων και επικίνδυνων προϊόντων, όπως ανακοινώθηκε στο σχέδιο δράσης για την επιβολή των κανόνων της ενιαίας αγοράς. Η επένδυση στην ψηφιοποίηση των πληροφοριών για την ασφάλεια και τη συμμόρφωση των προϊόντων είναι επίσης σημαντική για τη βελτίωση της ιχνηλασιμότητας και του ελέγχου των προϊόντων που αποτελούν αντικείμενο εμπορίας. Επιπλέον, απαιτείται ειδική ανάπτυξη ικανοτήτων για τη διασφάλιση αποτελεσματικών και αποδοτικών ελέγχων.

Ως βασικός φορέας καινοτομίας στα διάφορα οικοσυστήματα, οι ΜΜΕ πρέπει να λαμβάνονται υπόψη σε όλες τις δράσεις, στο πλαίσιο της παρούσας στρατηγικής. Αυτό αντικατοπτρίζεται με οριζόντιο τρόπο από την αυξημένη προσοχή στον κανονιστικό φόρτο στο πλαίσιο της αναθεωρημένης προσέγγισης της Επιτροπής για τη βελτίωση της νομοθεσίας: με την εισαγωγή μιας προσέγγισης «για κάθε θέσπιση, μία κατάργηση», προσαρμοσμένης στη χάραξη πολιτικής στην ΕΕ, ενισχύεται η προσοχή των φορέων χάραξης πολιτικής στις επιπτώσεις και το κόστος εφαρμογής της νομοθεσίας, ιδίως για τις ΜΜΕ²⁵.

Στη στρατηγική για τις ΜΜΕ, η Επιτροπή τόνισε την ανάγκη ενίσχυσης της δικαιοσύνης στις σχέσεις μεταξύ επιχειρήσεων και καταναλωτών (B2B) για τη στήριξη των ΜΜΕ οι οποίες, λόγω των ασυμμετριών στη διαπραγματευτική ισχύ με μεγαλύτερους οργανισμούς, αντιμετωπίζουν αυξημένο κίνδυνο να υπόκεινται σε αθέμιτες επιχειρηματικές πρακτικές και όρους τόσο εντός όσο και εκτός διαδικτύου. Ειδικότερα, η κρίση κατέδειξε τη σημασία και την αναγκαιότητα του **ηλεκτρονικού εμπορίου**. Για πρώτη φορά, η πράξη για τις ψηφιακές υπηρεσίες προτείνει ένα κοινό σύνολο κανόνων σχετικά με τις υποχρεώσεις των διαμεσολαβητών και τη λογοδοσία σε ολόκληρη την ενιαία αγορά, οι οποίοι θα δημιουργήσουν ευκαιρίες για όλες τις επιχειρήσεις, συμπεριλαμβανομένων των ΜΜΕ, και θα εξασφαλίσουν υψηλό επίπεδο προστασίας για όλους τους χρήστες. Παρομοίως, η πράξη για τις ψηφιακές αγορές προτείνει εναρμονισμένους κανόνες για τον καθορισμό και την απαγόρευση ορισμένων πρακτικών από πλατφόρμες που ενεργούν ως ψηφιακοί «ρυθμιστές πρόσβασης», οι οποίες θα μπορούσαν να αποτρέψουν ή να επιβραδύνουν την παροχή πολύτιμων και καινοτόμων υπηρεσιών στον καταναλωτή, ώστε να διασφαλιστεί η

²³ COM(2019) 426 final.

²⁴ Κανονισμός (ΕΕ) 2019/1020 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, για την εποπτεία της αγοράς και τη συμμόρφωση των προϊόντων και για την κατάργηση της οδηγίας 2004/42/ΕΚ και των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 765/2008 και (ΕΕ) αριθ. 305/2011.

²⁵ COM(2021) 219 Βελτίωση της νομοθεσίας: Συνένωση δυνάμεων για τη βελτίωση της νομοθεσίας, https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/better_regulation_joining_forces_to_make_better_laws_en_0.pdf

ορθή λειτουργία της ενιαίας αγοράς μέσω της προώθησης του αποτελεσματικού ανταγωνισμού στις ψηφιακές αγορές και ιδίως ενός ανταγωνιστικού και δίκαιου περιβάλλοντος επιγραμματικών πλατφορμών. Η Επιτροπή καλεί τους συννομοθέτες να επιταχύνουν τις εργασίες με σκοπό την ταχεία έγκρισή τους.

Η συμπεριφορά όσον αφορά τις καθυστερήσεις πληρωμών επιδεινώθηκε κατά τη διάρκεια της κρίσης, γεγονός που επιβαρύνει περαιτέρω τις ΜΜΕ. Το **Παρατηρητήριο της ΕΕ για τις καθυστερήσεις πληρωμών**, το οποίο παρακολουθεί τις αθέμιτες πρακτικές πληρωμών²⁶ και αναλύει τον τρόπο με τον οποίο οι καθυστερήσεις πληρωμών διαδίδονται σε ολόκληρη την αλυσίδα εφοδιασμού, θα επεκτείνει τις τρέχουσες εργασίες του σχετικά με το οικοσύστημα των κατασκευών σε άλλους τομείς. Για την αντιμετώπιση αθέμιτων πρακτικών πληρωμών που επιδεινώνουν τις καθυστερήσεις πληρωμών και συχνά οδηγούν σε μακροχρόνιες διαφορές²⁷, η Επιτροπή θα σχεδιάσει και θα εφαρμόσει πιλοτικά συστήματα εναλλακτικής επίλυσης διαφορών.

Η οικονομική πίεση και οι πτωχεύσεις είναι πιθανό να αυξηθούν το 2021, με τη σταδιακή αποκλιμάκωση της χορηγούμενης ενίσχυσης²⁸. Ειδικότερα, ο κίνδυνος υπερβολικής μόχλευσης και η ανάγκη ανακεφαλαιοποίησης μπορεί να ενταθούν για τις ΜΜΕ. Η αύξηση των πτωχεύσεων θα μπορούσε να επηρεάσει σημαντικά ολόκληρες αλυσίδες εφοδιασμού. Αυτό απαιτεί συντονισμό και σχεδιασμό μέτρων που πρέπει να είναι αναλογικά προς τις μελλοντικές προκλήσεις. Η Επιτροπή είναι αποφασισμένη να κινητοποιήσει σημαντικές επενδύσεις, και το σκέλος για τις ΜΜΕ στο πλαίσιο του InvestEU θα μπορούσε να κινητοποιήσει επενδύσεις ύψους 45 δισ. EUR σε ΜΜΕ έως το τέλος του 2023.

Για να συμβάλει στην αντιμετώπιση του κινδύνου **φερεγγυότητας** που πλήττει τις ΜΜΕ, η Επιτροπή θα διευκολύνει την ανταλλαγή ορθών πρακτικών σχετικά με τα μέτρα και τα κίνητρα που λαμβάνονται από αρκετά κράτη μέλη με στόχο τη στήριξη των βιώσιμων επιχειρήσεων. Η Επιτροπή εργάζεται για την ειδική κεφαλαιακή στήριξη των ΜΜΕ²⁹ μέσω χρηματοπιστωτικών προϊόντων του InvestEU και καλεί τα κράτη μέλη να συμβάλουν στις προσπάθειες που καταβάλλονται σε επίπεδο ΕΕ. Το REACT-EU παρέχει περαιτέρω στοχευμένη στήριξη στις ΜΜΕ.

Τα κράτη μέλη έχουν διάφορες δυνατότητες να παρέχουν στήριξη μετοχικού κεφαλαίου **στο πλαίσιο εθνικών προγραμμάτων στήριξης** για την ενίσχυση της φερεγγυότητας και της ανάπτυξης καινοτόμων ΜΜΕ και επιχειρήσεων μεσαίας κεφαλαιοποίησης σύμφωνα με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις, συμπεριλαμβανομένου του προσωρινού πλαισίου για τις κρατικές ενισχύσεις. Για παράδειγμα, εδώ περιλαμβάνονται προγράμματα για την παροχή δημόσιων εγγυήσεων σε ιδιωτικά επενδυτικά κεφάλαια με βάση την ιδέα ότι το κράτος παρέχει εγγύηση για την προσέλκυση ιδιωτικής χρηματοδότησης, αντί να παρέχει το ίδιο κεφάλαια. Εναλλακτικά, τα κράτη μέλη μπορούν να αποφασίσουν να χορηγήσουν ορισμένα επιστρεπτέα

²⁶ Μία από τις βασικές αιτίες των καθυστερήσεων πληρωμών.

²⁷ Σύμφωνα με το Παρατηρητήριο, το οικοσύστημα κατασκευών της ΕΕ έχει τη μεγαλύτερη διάρκεια επίλυσης διαφορών στον κόσμο (κατά μέσο όρο 20 μήνες για την επίλυση μιας διαφοράς).

²⁸ Σύμφωνα με εκτιμήσεις, το 11,4 % όλων των εταιρειών είναι πιθανό να αποχωρήσουν, καθόσον η υποστήριξη εξαντλείται, εάν δεν μπορούν να αποκτήσουν πρόσβαση σε νέες πηγές πίστωσης. SWD(2021) 351, ετήσια έκθεση για την ενιαία αγορά 2021.

²⁹ Οι οποίες, σύμφωνα με το άρθρο 3 παράγραφος 1 στοιχείο ζ) του κανονισμού InvestEU, επηρεάστηκαν αρνητικά από την κρίση COVID-19 και δεν αντιμετώπιζαν ήδη δυσκολίες όσον αφορά τις κρατικές ενισχύσεις στα τέλη του 2019.

μέσα, τα οποία μπορούν αργότερα να μετατραπούν σε επιχορηγήσεις, ανάλογα με την ανάκαμψη των εταιρειών και την ικανότητά τους αποπληρωμής.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να σημειώνει πρόοδο για τη δημιουργία μιας ενιαίας αγοράς κεφαλαίων. Για παράδειγμα, η Επιτροπή επιταχύνει τις εργασίες σχετικά με την αυτοχρηματοδότηση για τις ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένων της επέκτασης της στήριξης για την αύξηση του κεφαλαίου, τις στρατηγικές επενδύσεις και τις αρχικές δημόσιες προσφορές (ΑΔΠ). Οι εργασίες αυτές θα κινητοποιήσουν επενδύσεις σε πράσινες και ψηφιακές τεχνολογίες σε όλα τα στάδια της ζωής μιας ΜΜΕ, από τις νεοφυείς επιχειρήσεις έως το στάδιο της ανάπτυξης και της επέκτασης, καθώς και για την έξοδο στις δημόσιες αγορές. Ένα νέο δημόσιο/ιδιωτικό χρηματοδοτικό μέσο ΑΔΠ θα στηρίζει τις ΜΜΕ και τις εταιρείες μεσαίας κεφαλαιοποίησης μέσω και πέραν της διαδικασίας κατάρτισης καταλόγου³⁰. Ο όμιλος της ΕΤΕπ θα δημοσιεύσει προσκλήσεις για ενδιαφερόμενες ομάδες διαχείρισης κεφαλαίων κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2021.

Η φορολογία παίζει επίσης σημαντικό ρόλο για τη διασφάλιση της δικαιοσύνης και της ανάπτυξης: η επικείμενη ανακοίνωση με τίτλο «Φορολογία των επιχειρήσεων για τον 21ο αιώνα» θα περιέχει συγκεκριμένα σχέδια για την υποστήριξη και των δύο στόχων, συμπεριλαμβανομένων συγκεκριμένων μέτρων για τις ΜΜΕ.

Η πολιτική ανταγωνισμού της ΕΕ έχει να διαδραματίσει καίριο ρόλο στη διατήρηση ισότιμων όρων ανταγωνισμού και αποτελεί ένα από τα μεγαλύτερα πλεονεκτήματά μας για τη διασφάλιση μιας ενιαίας αγοράς που θα στηρίζει τις επιχειρήσεις στην καινοτομία και την ανάπτυξή τους. Η διατήρηση του ανταγωνισμού στην ενιαία αγορά συμβάλλει στην ανθεκτικότητα και την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεών μας στις παγκόσμιες αγορές. Η Επιτροπή θα συνεχίσει επίσης να παρακολουθεί την εφαρμογή του προσωρινού πλαισίου για τις κρατικές ενισχύσεις (που παρατάθηκε έως το τέλος του 2021) και την εφαρμογή των σχετικών με τη νόσο COVID-19 μέτρων κρατικών ενισχύσεων, με επανεξέταση για τη σταδιακή κατάργηση των μέτρων στήριξης της κρίσης όταν το επιτρέπει η κατάσταση, αποφεύγοντας παράλληλα τις επιπτώσεις της κρίσης.

ΚΥΡΙΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ
Μέσο έκτακτης ανάγκης για την ενιαία αγορά	1ο τρίμηνο 2022
Ετήσια έκθεση για την ενιαία αγορά	Ετήσια
Ενδεχόμενα κοινό έντυπο/υπόδειγμα για τη δήλωση απόσπασης εργαζομένων	1ο τρίμηνο 2022
Ενίσχυση της εποπτείας της ενιαίας αγοράς για προϊόντα της ΕΕ και εισαγόμενα προϊόντα	4ο τρίμηνο 2022
Στο πλαίσιο του InvestEU, εργασίες σχετικά με την κεφαλαιακή στήριξη και την αυτοχρηματοδότηση για τη στήριξη των ΜΜΕ	σε εξέλιξη

³⁰ «Δημόσιο/ιδιωτικό χρηματοδοτικό μέσο για τη στήριξη της αγοράς ΑΔΠ της ΕΕ για τις ΜΜΕ» (A Public-Private Fund to Support the EU IPO Market for SMEs) – Μελέτη της Επιτροπής, διαθέσιμη στη διεύθυνση: https://ec.europa.eu/info/evaluation-reports-economic-and-financial-affairs-policies-and-spending-activities_en, η οποία προτείνει ότι ένα δημόσιο/ιδιωτικό χρηματοδοτικό μέσο ΑΔΠ με δημόσια επένδυση ύψους περίπου 740 εκατ. EUR θα μπορούσε να αυξήσει τις ΑΔΠ των ΜΜΕ και των εταιρειών μεσαίας κεφαλαιοποίησης στην Ευρώπη κατά 10 %.

4. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΩΝ ΕΞΑΡΤΗΣΕΩΝ: ΑΝΟΙΚΤΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

Το άνοιγμα στο εμπόριο και τις επενδύσεις αποτελεί πλεονέκτημα και πηγή ανάπτυξης και ανθεκτικότητας για την ΕΕ, ως σημαντικό εισαγωγέα και εξαγωγέα. Ωστόσο, η νόσος COVID-19 επηρέασε αρνητικά τις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού και οδήγησε σε ελλείψεις στην Ευρώπη. Όπως υπογραμμίζεται στη βιομηχανική στρατηγική του 2020, η ΕΕ πρέπει να βελτιώσει την ανοικτή στρατηγική αυτονομία της σε βασικούς τομείς³¹.

Η κρίση ανέδειξε περαιτέρω την ανάγκη να ενισχυθεί η **ικανότητα της ΕΕ να αντιμετωπίζει μια κρίση και να ενεργεί ανάλογα με την κατάσταση**. Οι διαταραχές κατά μήκος της αλυσίδας εφοδιασμού του οικοσυστήματος υγείας ήταν ιδιαίτερα δύσκολες, λόγω του συνδυασμού της αυξανόμενης ζήτησης, καθώς και της έλλειψης προσφοράς και εργατικού δυναμικού, παρά την προορατική αντίδραση της ΕΕ για να διασφαλίσει ότι οι (παγκόσμιες) διαδρομές μεταφορών και οι αλυσίδες εφοδιασμού παραμένουν όσο το δυνατόν πιο ανοικτές και ασφαλείς. Πιο πρόσφατες προκλήσεις, όπως η έλλειψη ημιαγωγών που αντιμετωπίζει η αυτοκινητοβιομηχανία, καθιστούν εμφανές ότι η Ευρώπη αντιμετωπίζει και άλλες ειδικές εξαρτήσεις. Η πανδημία επιτάχυνε την ευαισθητοποίηση σχετικά με τα ζητήματα αυτά και ώθησε χώρες όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες³² να επανεξετάσουν τις θέσεις τους στις παγκόσμιες αξιακές αλυσίδες.

Η ΕΕ διαθέτει επίσης σημαντικά πλεονεκτήματα και ικανότητες. Αν και η ΕΕ αντιμετωπίζει ορισμένες εξαρτήσεις, άλλες χώρες εξαρτώνται από την ΕΕ («αντίστροφες εξαρτήσεις»). Οι αμοιβαίες εξαρτήσεις μπορεί να αποτελέσουν στοιχείο σταθερότητας στις παγκόσμιες αξιακές αλυσίδες. Η ΕΕ έχει επίσης κοινές ξένες εξαρτήσεις με εταίρους της («κοινές εξαρτήσεις»). Οι εξαρτήσεις αυτές παρέχουν ευκαιρίες για την ανάπτυξη συνεργασίας με ομόφρονες εταίρους για την εξεύρεση αμοιβαία επωφελών λύσεων.

Χαρτογράφηση των στρατηγικών εξαρτήσεων και ικανοτήτων μας

Ορισμένες διαταραχές αιφνιδίασαν την Ευρώπη και κατέδειξαν την ανάγκη για **καλύτερη κατανόηση των στρατηγικών εξαρτήσεων της**, τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να εξελιχθούν στο μέλλον και τον βαθμό στον οποίο θα μπορούσαν να αποτελέσουν τρωτά σημεία για την ΕΕ. Αυτές οι στρατηγικές εξαρτήσεις επηρεάζουν τα βασικά συμφέροντα της ΕΕ, ιδίως όσον αφορά την υγεία³³, την ασφάλεια και την προστασία και την πρόσβαση σε βασικές εισροές και τεχνολογίες που είναι απαραίτητες για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση.

Ανταποκρινόμενη στο αίτημα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, η Επιτροπή προέβη σε «ανάλυση από τη βάση προς την κορυφή» με βάση εμπορικά δεδομένα που παρέχουν τις πρώτες πληροφορίες σχετικά με το εύρος των υπό εξέταση ζητημάτων. Από τα 5 200 προϊόντα που εισάγονται στην ΕΕ, η ανάλυση εντοπίζει 137 προϊόντα (που αντιπροσωπεύουν το 6 % της συνολικής αξίας των εισαγωγών εμπορευμάτων της ΕΕ) σε ευαίσθητα οικοσυστήματα για τα οποία η ΕΕ έχει υψηλή εξάρτηση — κυρίως στις ενεργοβόρες βιομηχανίες (όπως οι πρώτες ύλες³⁴) και τα οικοσυστήματα υγείας (όπως δραστικές φαρμακευτικές ουσίες), καθώς και σε

³¹ Η μακροπρόθεσμη και οριζόντια προοπτική για την ενίσχυση της ανοικτής στρατηγικής αυτονομίας της Ευρώπης θα αποτελέσει επίσης αντικείμενο της έκθεσης στρατηγικών προβλέψεων 2021 της Επιτροπής.

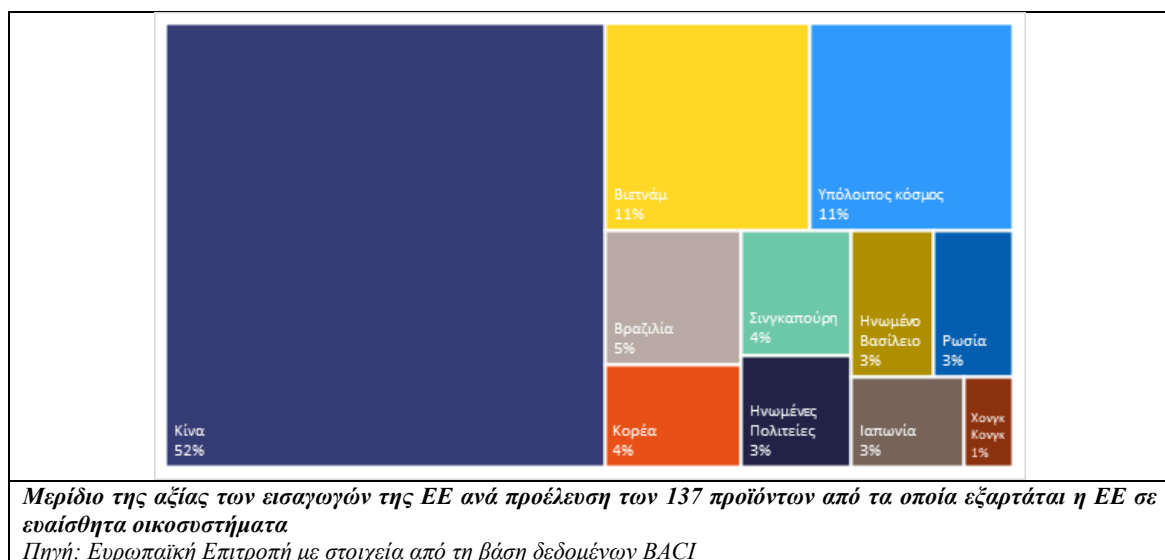
³² «Executive Order on America's Supply Chains»

³³ Η φαρμακευτική στρατηγική για την Ευρώπη προβλέπει δράσεις για την αντιμετώπιση αυτών των ζητημάτων όσον αφορά την προμήθεια φαρμάκων (COM/2020/761)

³⁴ Η Επιτροπή θα δημοσιεύσει πρόσθετη λεπτομερή ανάλυση σχετικά με τις κρίσιμες αλυσίδες εφοδιασμού για τον τομέα της ενέργειας έως το καλοκαίρι του 2021. Η ανάλυση αυτή επισημαίνει ότι οι κρίσιμες πρώτες ύλες και οι μεταποιημένες ύλες είναι ζωτικής σημασίας για τη διασφάλιση της ενεργειακής ασφάλειας και την επιτυχία της μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας.

σχέση με άλλα προϊόντα συναφή με τη στήριξη του πράσινου και του ψηφιακού μετασχηματισμού.

Περίπου οι μισές εισαγωγές για τα εν λόγω εξαρτώμενα προϊόντα προέρχονται από την Κίνα, ακολουθούμενες από τις εισαγωγές από το Βιετνάμ και τη Βραζιλία. Ωστόσο, 34 προϊόντα (που αντιπροσωπεύουν το 0,6 % της συνολικής αξίας των εισαγωγών εμπορευμάτων της ΕΕ) είναι δυνητικά πιο ευάλωτα λόγω του ενδεχόμενου χαμηλού δυναμικού τους για περαιτέρω διαφοροποίηση και υποκατάσταση με παραγωγή της ΕΕ. Περίπου 20 από αυτά τα προϊόντα είναι πρώτες ύλες και χημικές ουσίες που ανήκουν στο οικοσύστημα των ενεργοβόρων βιομηχανιών, ενώ τα περισσότερα από τα υπόλοιπα προϊόντα ανήκουν στο οικοσύστημα υγείας (όπως δραστικές φαρμακευτικές ουσίες και άλλα προϊόντα που σχετίζονται με την υγεία). Σύμφωνα με την ανάλυση υπάρχουν επίσης προκλήσεις και εξαρτήσεις στον τομέα των προηγμένων τεχνολογιών, όπως όσον αφορά το υπολογιστικό νέφος και τη μικροηλεκτρονική, που συνδέονται κυρίως με τη δομή της παγκόσμιας αγοράς.

Η ανάλυση προβάλλει επίσης το ζήτημα των πιθανών εσωτερικών εξαρτήσεων εντός της ενιαίας αγοράς, που συνδέονται με τη συγκέντρωση δραστηριοτήτων σε επίπεδο μεμονωμένων επιχειρήσεων. Στις περιπτώσεις αυτές, η πολιτική ανταγωνισμού και η επιβολή της νομοθεσίας της ΕΕ μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση πιθανών κινδύνων που συνδέονται με τέτοιες εσωτερικές εξαρτήσεις, διασφαλίζοντας ότι οι αγορές παραμένουν ανοικτές και ανταγωνιστικές.

Το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής³⁵ που συνοδεύει την παρούσα επικαιροποίηση παρουσιάζει έξι **εμπεριστατωμένες επισκοπήσεις στρατηγικών τομέων**, δηλαδή **πρώτες ύλες, μπαταρίες, δραστικές φαρμακευτικές ουσίες, υδρογόνο, ημιαγωγοί και τεχνολογίες υπολογιστικής παρυφών και υπολογιστικού νέφους**, παρέχοντας περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με την προέλευση των στρατηγικών εξαρτήσεων και τον αντίκτυπό τους. Η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη, τη βιομηχανία και τους κοινωνικούς εταίρους, μεταξύ άλλων με την υποστήριξη του βιομηχανικού φόρουμ ή μέσω του διαρθρωμένου διαλόγου για την ασφάλεια του εφοδιασμού με φάρμακα³⁶ και για τη φαρμακευτική στρατηγική,

³⁵ Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής σχετικά με τις στρατηγικές εξαρτήσεις και ικανότητες, SWD(2021) 352.

³⁶ https://ec.europa.eu/health/human-use/strategy/dialogue_medicines-supply_en.

ώστε να εμβαθύνει την ανάλυση αυτή και να αντιμετωπίσει περαιτέρω τις στρατηγικές εξαρτήσεις που έχουν προσδιοριστεί.

Η Επιτροπή θα δρομολογήσει ένα **δεύτερο στάδιο εμπειριστατωμένων επισκοπήσεων** των πιθανών εξαρτήσεων σε βασικούς τομείς, συμπεριλαμβανομένων προϊόντων, υπηρεσιών ή τεχνολογιών καίριας σημασίας για τη διττή μετάβαση, όπως οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, η αποθήκευση ενέργειας και η κυβερνοασφάλεια. Επιπλέον, ένα σύστημα παρακολούθησης μέσω του παρατηρητηρίου της ΕΕ για τις κρίσιμες τεχνολογίες³⁷ και μια διαδικασία περιοδικών επισκοπήσεων θα καλύπτουν τόσο τις τρέχουσες εξαρτήσεις όσο και τους κινδύνους μελλοντικών (τεχνολογικών) εξαρτήσεων.

Δημιουργία εργαλειοθήκης για τη μείωση και την πρόληψη στρατηγικών εξαρτήσεων

Στις περισσότερες περιπτώσεις, η ίδια η βιομηχανία είναι σε καλύτερη θέση —μέσω των εταιρικών πολιτικών και αποφάσεων της— να βελτιώσει την ανθεκτικότητα και να μειώσει τυχόν εξαρτήσεις που μπορεί να αποτελέσουν τρωτά σημεία, μεταξύ άλλων μέσω της διαφοροποίησης των προμηθευτών, της αύξησης της χρήσης δευτερογενών πρώτων υλών και της υποκατάστασης με άλλα υλικά εισροής. Ωστόσο, υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες η συγκέντρωση της παραγωγής ή της προμήθειας σε μία μόνο γεωγραφική περιοχή έχει ως αποτέλεσμα την απουσία διαθεσιμότητας εναλλακτικών προμηθευτών.

Σε τομείς στρατηγικής σημασίας, η Επιτροπή προσδιορίζει μέτρα δημόσιας πολιτικής που μπορούν να στηρίξουν τις προσπάθειες της βιομηχανίας για την αντιμετώπιση αυτών των εξαρτήσεων και των αναγκών για ανάπτυξη στρατηγικών ικανοτήτων: διαφοροποίηση της προσφοράς και της ζήτησης με βάση διαφορετικούς εμπορικούς εταίρους, όποτε είναι δυνατόν, αλλά και δημιουργία αποθεμάτων και αυτόνομη δράση όποτε είναι αναγκαίο. Τα μέτρα αυτά θα πρέπει γενικά να βασίζονται σε **συνδυασμό δράσεων**, στοχευμένων και αναλογικών προς τις ανάγκες των οικοσυστημάτων και τους προσδιορισθέντες κινδύνους. Η Επιτροπή θα συνεργαστεί στενά με τα ενδιαφερόμενα μέρη για τον προσδιορισμό μέτρων με σκοπό την ενίσχυση της θέσης της ΕΕ στις παγκόσμιες αξιακές αλυσίδες, μεταξύ άλλων με την ενίσχυση και τη διαφοροποίηση του εξωτερικού εμπορίου, δημιουργώντας νέες ευκαιρίες και για τις χώρες χαμηλού και μεσαίου εισοδήματος. Μια πιο κυκλική οικονομία και η βελτίωση της αποδοτικότητας των πόρων συμβάλλουν επίσης στη μείωση των εξαρτήσεων και στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας. Επιπλέον, τα μέτρα αυτά θα επιτρέψουν στην ΕΕ να ενισχύσει τη δική της ικανότητα, αξιοποιώντας τα πλεονεκτήματα μιας πλήρως λειτουργικής ενιαίας αγοράς με ανοικτές και ανταγωνιστικές αγορές. Θα αξιοποιήσει τις προνομιακές σχέσεις της με τους πλησιέστερους γείτονές της — ιδίως εκείνους που έχουν ήδη ξεκινήσει ρυθμιστική σύγκλιση με την ΕΕ.

Η Επιτροπή, όπως περιγράφεται στην επανεξέταση της εμπορικής πολιτικής της³⁸, θα εργαστεί για τη διαφοροποίηση των διεθνών αλυσίδων εφοδιασμού και **θα επιδιώξει συμπράξεις** ώστε να αυξηθεί η ετοιμότητα.

Στους τομείς κοινών εξαρτήσεων με τους εταίρους της³⁹, η ΕΕ μπορεί να επιλέξει να συγκεντρώσει πόρους και να δημιουργήσει ισχυρότερες και πιο διαφοροποιημένες εναλλακτικές

³⁷ COM(2021) 70, Σχέδιο δράσης για τις συνέργειες μεταξύ της πολιτικής, της αμυντικής και της διαστημικής βιομηχανίας.

³⁸ COM(2021) 66.

³⁹ Π.χ. μια ανάλυση ευαίσθητων οικοσυστημάτων εντοπίζει περίπου 20 προϊόντα που εισάγονται από την Κίνα, από τα οποία εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό τόσο η ΕΕ όσο και οι ΗΠΑ (μεταξύ άλλων στους τομείς της υγείας,

αλυσίδες εφοδιασμού με τους στενότερους συμμάχους και εταίρους της. Η διατλαντική σχέση και η πολιτική διεύρυνσης και γειτονίας αποτελούν ακρογωνιαίους λίθους των εν λόγω προσπαθειών, όπως είναι και οι συμφωνίες ελεύθερων συναλλαγών με άλλους εταίρους και εμπορικούς συνασπισμούς. Όσον αφορά το πρώτο, το προτεινόμενο Συμβούλιο Εμπορίου και Τεχνολογίας ΕΕ-ΗΠΑ θα μπορούσε να αποτελέσει πλατφόρμα συνεργασίας.

Η Επιτροπή θα εξετάσει επίσης περαιτέρω αντίστροφες εξαρτήσεις και θα χαρτογραφήσει τομείς στους οποίους άλλες χώρες εξαρτώνται από την ΕΕ. Η βαθύτερη κατανόηση αυτών των αλληλεξαρτήσεων μπορεί να συμβάλει στην καλύτερη απόκριση της ΕΕ σε επίπεδο πολιτικής.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να στηρίζει τις **βιομηχανικές συμμαχίες**, σε στρατηγικούς τομείς όπου οι εν λόγω συμμαχίες προσδιορίζονται ως το καλύτερο εργαλείο για την επιτάχυνση δραστηριοτήτων που δεν θα αναπτύσσονταν διαφορετικά, και στους οποίους συμβάλλουν στην προσέλκυση ιδιωτών επενδυτών για να συζητήσουν νέες επιχειρηματικές συμπράξεις και μοντέλα κατά τρόπο ανοικτό, διαφανή και πλήρως συμβατό με τους κανόνες ανταγωνισμού, και όπου έχουν δυνατότητες καινοτομίας και δημιουργίας θέσεων εργασίας υψηλής αξίας. Η Επιτροπή θα δώσει ιδιαίτερη προσοχή στη συμπεριληπτικότητα των συμμαχιών, για νεοφυείς επιχειρήσεις και ΜΜΕ. Οι συμμαχίες αυτές θα πρέπει να συμπληρώνουν τις συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα⁴⁰ και να παρέχουν μια ευρεία και ανοικτή πλατφόρμα για την κατάρτιση στρατηγικών χαρτών πορείας και τον αποτελεσματικό συντονισμό των επενδυτικών σχεδίων έρευνας, ανάπτυξης και καινοτομίας για τεχνολογίες, ιδίως οικοσυστήματα. Σε τρεις από τους έξι τομείς στους οποίους η Επιτροπή παρουσιάζει εμπειριστατωμένες επισκοπήσεις με την παρούσα ανακοίνωση, η Επιτροπή έχει ήδη δρομολογήσει βιομηχανικές συμμαχίες: για τις πρώτες ύλες, τις μπαταρίες και το υδρογόνο.

Με βάση αυτή τη θετική εμπειρία, η Επιτροπή προετοιμάζει τη δρομολόγηση των δύο συμμαχιών που είχαν ήδη ανακοινωθεί στη νέα βιομηχανική στρατηγική και στην ανακοίνωση για την ψηφιακή δεκαετία όσον αφορά τον ψηφιακό τομέα: τη **συμμαχία για τους επεξεργαστές και τις τεχνολογίες ημιαγωγών** και τη **συμμαχία για τα βιομηχανικά δεδομένα, την υπολογιστική παρυφών και το υπολογιστικό νέφος**. Με τη συμμετοχή ευρέος φάσματος ενδιαφερόμενων μερών, οι συμμαχίες αυτές θα συμβάλουν στην επίτευξη βασικών στόχων πολιτικής της ΕΕ στον τομέα της μικροηλεκτρονικής και στην ενίσχυση της βιομηχανικής θέσης της Ευρώπης στην παγκόσμια αγορά τεχνολογιών υπολογιστικού νέφους και υπολογιστικής παρυφών, αντιμετωπίζοντας ιδίως την τάση προς την αυξανόμενη διανομή και αποκέντρωση των ικανοτήτων επεξεργασίας δεδομένων και την ανάγκη να καταστεί δυνατή η δημιουργία ενός ομοσπονδιοποιημένου και ανεξάρτητου από κατασκευαστές οικοσυστήματος υπολογιστικού νέφους.

Η Επιτροπή εξετάζει επίσης το ενδεχόμενο σύστασης: i/ **συμμαχίας για διαστημικούς εκτοξευτές** που θα φέρει σε επαφή όλους τους παράγοντες, μεγάλους και μικρούς, για την επίτευξη μιας παγκοσμίως ανταγωνιστικής, οικονομικά αποδοτικής και αυτόνομης πρόσβασης της ΕΕ στο διάστημα· και ii/ **συμμαχίας για τις αερομεταφορές μηδενικών εκπομπών**, ώστε

των ενεργοβόρων βιομηχανιών, των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και των ψηφιακών/ηλεκτρονικών οικοσυστημάτων). Το ίδιο ισχύει και για άλλους στενούς εμπορικούς εταίρους της ΕΕ.

⁴⁰ Συμπεριλαμβανομένων των στρατηγικών θεματολογίων έρευνας και καινοτομίας των συμπράξεων του προγράμματος «Ορίζων Ευρώπη» που υποστηρίζονται από τη βιομηχανία και τα κράτη μέλη, τα οποία δημιουργούν τη βάση για χάρτες πορείας για τη βιομηχανική τεχνολογία του EXE [COM(2020) 628], σελίδα 10. Υπάρχουν 49 προτεινόμενες συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα στο πρόγραμμα «Ορίζων Ευρώπη» και σχεδόν 25 δις. EUR συνεισφοράς της ΕΕ, με στόχο την κινητοποίηση τουλάχιστον του ίδιου ποσού από ιδιωτικούς εταίρους και κράτη μέλη.

να εξασφαλιστεί η ετοιμότητα της αγοράς για ανατρεπτικές διαμορφώσεις αεροσκαφών (π.χ. υδρογόνο, ηλεκτρική ενέργεια), με την αξιοποίηση των υφιστάμενων επενδύσεων στο πλαίσιο της πρωτοβουλίας Clean Sky και τη συμβολή στην επίτευξη του στόχου της Ευρώπης για κλιματική ουδετερότητα έως το 2050, η οποία θα εργάζεται σε πλήρη συμπληρωματικότητα με τη συμμαχία για τα ανανεώσιμα καύσιμα χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών⁴¹, η οποία βρίσκεται επί του παρόντος υπό εξέταση.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να στηρίζει τις προσπάθειες των κρατών μελών να συγκεντρώνουν δημόσιους πόρους μέσω **σημαντικών έργων κοινού ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος** (ΣΕΚΕΕ) σε τομείς στους οποίους η αγορά από μόνη της δεν μπορεί να προσφέρει ρηξικέλευθες καινοτομίες, όπως συνέβη στους τομείς των μπαταριών⁴² και της μικροηλεκτρονικής⁴³. Τα κράτη μέλη και οι επιχειρήσεις έχουν εκφράσει από κοινού το ενδιαφέρον τους να συμμετάσχουν σε πρόσθετα ΣΕΚΕΕ, όπως το υπολογιστικό νέφος επόμενης γενιάς, το υδρογόνο, η βιομηχανία χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, τα φάρμακα και ένα δεύτερο ΣΕΚΕΕ για τους ημιαγωγούς αιχμής. Η Επιτροπή θα εξετάσει προσεκτικά αυτά τα σχέδια έργων και, εφόσον πληρούνται τα κριτήρια, θα τα πλαισιώσει μόλις φτάσουν σε ωριμότητα. Σε κατάλληλες περιπτώσεις, όπως στην περίπτωση των μπαταριών, οι βιομηχανικές συμμαχίες μπορούν να βοηθήσουν στην προετοιμασία τέτοιων ΣΕΚΕΕ.

Ο προϋπολογισμός της ΕΕ μπορεί επίσης να στηρίζει επενδύσεις σε τομείς στρατηγικής σημασίας. Για παράδειγμα, τα εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας μπορούν να περιλαμβάνουν συνεισφορές στις συνιστώσες των κρατών μελών στο πλαίσιο του προγράμματος InvestEU και τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να χρησιμοποιούν μέρος των εθνικών τους κονδυλίων για επενδύσεις σε αυτούς τους τομείς.

Οι στρατηγικές εξαρτήσεις μπορεί να έχουν **ιδιαίτερο αντίκτυπο στις ΜΜΕ**, από υψηλότερο κόστος μεταστροφής έως την έλλειψη δυναμικών κοινοτήτων νεοφυών επιχειρήσεων και καινοτόμων μικρότερων παρόχων. Το 2021, με συνδυασμένο προϋπολογισμό ύψους 61 εκατ. EUR στο πλαίσιο του προγράμματος για την ενιαία αγορά, η ευρωπαϊκή πλατφόρμα συνεργασίας συνεργατικών σχηματισμών και το δίκτυο «Enterprise Europe Network» θα αναλάβουν ενισχυμένες δράσεις για να βοηθήσουν τις ΜΜΕ να αντιμετωπίσουν διαταραχές και αδυναμίες ή να διαφοροποιηθούν, συνδέοντάς τις με νέους τοπικούς και διασυνοριακούς εταίρους, αυξάνοντας έτσι την ανθεκτικότητα των ΜΜΕ. Οι ψηφιακές λύσεις, όπως οι χώροι δεδομένων βιομηχανικής μεταποίησης, θα οδηγήσουν επίσης σε πιο ευέλικτες αλυσίδες εφοδιασμού.

Η παγκόσμια ηγετική θέση στις τεχνολογίες πάει χέρι-χέρι με την **ηγετική θέση στη θέσπιση προτύπων** και τη διασφάλιση της διαλειτουργικότητας. Η παγκόσμια σύγκλιση στα ίδια διεθνή πρότυπα συμβάλλει στη μείωση του κόστους προσαρμογής και ενισχύει τις ενωσιακές και παγκόσμιες αξιακές αλυσίδες. Για να διατηρήσει η ΕΕ την επιρροή της στη θέσπιση παγκόσμιων προτύπων, το δικό της σύστημα τυποποίησης, που αποτελεί πυρήνα της ενιαίας αγοράς, πρέπει να λειτουργεί με ευέλικτο και αποτελεσματικό τρόπο. Είτε πρόκειται για το υδρογόνο, τις μπαταρίες, την υπεράκτια αιολική ενέργεια, τα ασφαλή χημικά προϊόντα, την κυβερνοασφάλεια είτε τα διαστημικά δεδομένα, η βιομηχανία μας χρειάζεται ευρωπαϊκά και διεθνή πρότυπα τα οποία να στηρίζουν τη διττή μετάβαση σε εύθετο χρόνο. Η εδραίωση παγκόσμιας ηγετικής θέσης σε αυτά τα βασικά πρότυπα προτεραιότητας αποτελεί επίσης κρίσιμο ζήτημα για την ανταγωνιστικότητα και την ανθεκτικότητα των βιομηχανιών της ΕΕ.

⁴¹ COM(2020) 789, Στρατηγική για τη βιώσιμη και έξυπνη κινητικότητα

⁴² https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/IP_21_226.

⁴³ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_18_6862.

Η Επιτροπή θα παρουσιάσει **στρατηγική για την τυποποίηση**. Με τον τρόπο αυτό θα υποστηριχθεί μια πιο σθεναρή στάση όσον αφορά τα ευρωπαϊκά συμφέροντα για την τυποποίηση (στην ΕΕ και παγκοσμίως) και η ανοικτή συνεργασία με άλλους σε ορισμένους τομείς αμοιβαίου ενδιαφέροντος (π.χ. ΗΠΑ και Καναδάς σχετικά με τη νόμιμη και δεοντολογική χρήση της τεχνητής νοημοσύνης). Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα αξιολογήσει κατά πόσον για την επίτευξη αυτών των στόχων απαιτούνται τροποποιήσεις του κανονισμού για την τυποποίηση. Μια κοινή επιχειρησιακή ομάδα μεταξύ της Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Τυποποίησης (ΕΟΤ) θα καθορίσει συμφωνημένες λύσεις για την ταχεία έγκριση των προτύπων εκείνων που θεωρούνται καίριας σημασίας. Η Επιτροπή θα δώσει επίσης ιδιαίτερη προσοχή στην πρόβλεψη των αναγκών τυποποίησης που στηρίζουν τη διττή μετάβαση των βιομηχανικών οικοσυστημάτων.

Οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις πρέπει να επωφελούνται από ισότιμους όρους ανταγωνισμού σε παγκόσμιο επίπεδο και στην ενιαία αγορά. Οι πολιτικές ανταγωνισμού και εμπορίου της ΕΕ πρέπει να παραμείνουν δυναμικές κατά των αθέμιτων πρακτικών και πρακτικών εξαναγκασμού, ευνοώντας παράλληλα τη διεθνή συνεργασία για την επίλυση παγκόσμιων κοινών προβλημάτων. Σε συνδυασμό με την παρούσα ανακοίνωση, η Επιτροπή προτείνει ένα νομικό μέσο για την αντιμετώπιση των δυνητικά **στρεβλωτικών επιπτώσεων των ξένων επιδοτήσεων** στην ενιαία αγορά. Θα διασφαλίσει ότι οι δυνητικά στρεβλωτικές επιδοτήσεις που χορηγούνται από ξένες κυβερνήσεις σε επιχειρήσεις που επιθυμούν να αποκτήσουν μια εταιρεία της ΕΕ ή να υποβάλουν προσφορά σε δημόσιες συμβάσεις δεν θα μένουν πλέον χωρίς έλεγχο. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να αντιμετωπίζει μαζί με τους εμπορικούς εταίρους μας τις στρεβλωτικές βιομηχανικές επιδοτήσεις.

Οι δημόσιες δαπάνες μέσω δημόσιων συμβάσεων ανέρχονται σε 14 % του ΑΕΠ της ΕΕ κάθε χρόνο. Το ευρωπαϊκό πλαίσιο για τις δημόσιες συμβάσεις μπορεί να συμβάλει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, μεταξύ άλλων με τη χρήση στρατηγικών κριτηρίων, ιδίως για τις πράσινες, κοινωνικές και καινοτόμες δημόσιες συμβάσεις, διασφαλίζοντας παράλληλα τη διαφάνεια και τον ανταγωνισμό. Είναι επίσης σημαντικό να αυξηθούν οι δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας για ψηφιακές λύσεις και στις δημόσιες συμβάσεις έρευνας και ανάπτυξης⁴⁴. Επιπλέον, η Επιτροπή θα καταρτίσει **κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τον τρόπο αποτελεσματικής χρήσης των δημόσιων συμβάσεων για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των βασικών οικοσυστημάτων**, χρησιμοποιώντας μια εργαλειοθήκη που θα βοηθά τους αγοραστές του δημόσιου τομέα να εντοπίζουν και να αντιμετωπίζουν στρατηγικούς κινδύνους και εξαρτήσεις εφοδιασμού και να διαφοροποιούν τη βάση των προμηθευτών.

ΚΥΡΙΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ
Έγκριση πρότασης για την αντιμετώπιση των δυνητικά στρεβλωτικών επιπτώσεων των ξένων επιδοτήσεων στην ενιαία αγορά	Μάιος 2021
Περιοδική επισκόπηση των στρατηγικών εξαρτήσεων και παρακολούθηση των κινδύνων που συνδέονται με στρατηγικές εξαρτήσεις	Έναρξη το 2021
Διερεύνηση διεθνών συμπράξεων και συνεργασίας για την αντιμετώπιση στρατηγικών εξαρτήσεων	Έναρξη το 2021

⁴⁴ Το επίπεδο των ανεπαρκών επενδύσεων στις δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας στην Ευρώπη σε σύγκριση με τους κυριότερους εμπορικούς εταίρους της είναι το υψηλότερο στις ψηφιακές λύσεις και στις δημόσιες συμβάσεις έρευνας και ανάπτυξης (ανεπαρκής επένδυση συντελεστή 3 και συντελεστή 5 αντίστοιχα).

<https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/news/final-report-available-benchmarking-innovation-procurement-investments-and-policy-frameworks-across>

Δρομολόγηση συμμαχιών για τους επεξεργαστές και τις τεχνολογίες ημιαγωγών, για τα βιομηχανικά δεδομένα, την υπολογιστική παρυφών και το υπολογιστικό νέφος	2ο τρίμηνο 2021
Ενισχυμένη δράση για τις διαταραχές και τα τρωτά σημεία της αλυσίδας εφοδιασμού των ΜΜΕ	4ο τρίμηνο 2021
Έγκριση στρατηγικής τυποποίησης	3ο τρίμηνο 2021
Κατευθυντήριες γραμμές για τον προσδιορισμό και την αντιμετώπιση στρατηγικών εξαρτήσεων μέσω δημόσιων συμβάσεων	1ο τρίμηνο 2022

5. ΕΠΙΤΑΧΥΝΣΗ ΤΩΝ ΔΙΤΤΩΝ ΜΕΤΑΒΑΣΕΩΝ

Η βιομηχανική στρατηγική του 2020 περιλάμβανε κατάλογο δράσεων για τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης της βιομηχανίας της ΕΕ, πολλές από τις οποίες έχουν ήδη εφαρμοστεί⁴⁵, αλλά η πανδημία έχει επηρεάσει δραστικά την ταχύτητα και την κλίμακα αυτού του μετασχηματισμού. Είναι πλέον σαφέστερο από ποτέ ότι οι εταιρείες που επιδιώκουν τη βιωσιμότητα και την ψηφιοποίηση έχουν περισσότερες πιθανότητες επιτυχίας από άλλες. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο ο ψηφιακός μετασχηματισμός των επιχειρήσεων είναι ένα από τα τέσσερα βασικά σημεία της ψηφιακής πυξίδας⁴⁶.

Από κοινού δημιουργία οδών μετάβασης σε όλα τα σχετικά βιομηχανικά οικοσυστήματα

Η ετήσια έκθεση για την ενιαία αγορά του 2021⁴⁷ παρουσιάζει μια πρώτη ανάλυση των προκλήσεων που αντιμετωπίζουν τα **14 βιομηχανικά οικοσυστήματα** όπως έχουν προσδιοριστεί μέχρι στιγμής, αλλά και των μετασχηματιστικών πρωτοβουλιών που έχουν ήδη αναληφθεί για την επίτευξη της διττής μετάβασης και την αύξηση της ανθεκτικότητας. Ως ενδεικτικό παράδειγμα, το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής⁴⁸ για τον καθαρό και ανταγωνιστικό ευρωπαϊκό χάλυβα εξετάζει λεπτομερώς τι σημαίνει η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση για τον συγκεκριμένο τομέα και εξηγεί τον τρόπο με τον οποίο τα μέτρα πολιτικής της ΕΕ στηρίζουν τη βιομηχανία στην ανάληψη ηγετικού ρόλου για τη μετάβαση αυτή.

Οι αναλύσεις αυτές μπορούν να χρησιμεύσουν για την από κοινού δημιουργία, σε συνεργασία με τη βιομηχανία, τις δημόσιες αρχές, τους κοινωνικούς εταίρους και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς, **οδών μετάβασης** για τα οικοσυστήματα, όπου χρειάζεται. Οι εν λόγω μέθοδοι θα προσφέρουν καλύτερη κατανόηση «από τη βάση προς την κορυφή» της κλίμακας, του κόστους, των μακροπρόθεσμων οφελών και των προϋποθέσεων της απαιτούμενης δράσης που θα συνοδεύει τη διττή μετάβαση για τα πιο συναφή οικοσυστήματα, οδηγώντας σε ένα εφαρμόσιμο σχέδιο υπέρ της βιώσιμης ανταγωνιστικότητας. Ένα τέτοιο σχέδιο θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις σχετικές εισροές, όπως τους χάρτες πορείας για τη βιομηχανική τεχνολογία που εξαγγέλλονται στην ανακοίνωση για τον Ευρωπαϊκό Χώρο Έρευνας⁴⁹, καθώς και εκείνες που αναπτύσσονται στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης για τις συνέργειες μεταξύ των μη στρατιωτικών, αμυντικών και διαστημικών βιομηχανιών⁵⁰.

⁴⁵ SWD(2021) 351, Ετήσια έκθεση για την ενιαία αγορά 2021, τμήμα 3 και παράρτημα II.

⁴⁶ COM(2021) 118 final.

⁴⁷ SWD(2021) 351, Ετήσια έκθεση για την ενιαία αγορά 2021, παράρτημα III.

⁴⁸ SWD(2021) 353, Προς έναν ανταγωνιστικό και καθαρό ευρωπαϊκό χάλυβα.

⁴⁹ COM(2020) 628 final, Ένας νέος EXE για την έρευνα και την καινοτομία.

⁵⁰ COM(2021) 70 final, Σχέδιο δράσης για τις συνέργειες μεταξύ της πολιτικής, της αμυντικής και της διαστημικής βιομηχανίας.

Θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στα οικοσυστήματα και τους τομείς που αντιμετωπίζουν τις σημαντικότερες προκλήσεις όσον αφορά την επίτευξη των στόχων για το κλίμα και τη βιωσιμότητα και την υιοθέτηση του ψηφιακού μετασχηματισμού, και των οποίων η ανταγωνιστικότητα εξαρτάται από αυτόν, όπως οι ενεργοβόρες βιομηχανίες (συμπεριλαμβανομένων του χημικού και του χαλυβουργικού τομέα)⁵¹ και οι κατασκευές, καθώς και οι τομείς που πλήττονται σε μεγάλο βαθμό από την κρίση, οι οποίοι επωφελούνται από την επιτάχυνση της διττής μετάβασής τους προκειμένου να τονωθεί η ανάκαμψή τους (όπως ο τουρισμός και η κινητικότητα⁵²).

Υποστήριξη της επιχειρηματικής σκοπιμότητας για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση

Η ευρωπαϊκή βιομηχανία έχει ενστερνιστεί τις προκλήσεις και τις ευκαιρίες που συνεπάγεται η διττή μετάβαση. Είναι μεν έτοιμη να επενδύσει, αλλά ζητεί προβλεψιμότητα και πραγματική επιχειρηματική σκοπιμότητα, με ένα συνεκτικό και σταθερό κανονιστικό πλαίσιο πρόσβασης σε ικανότητες και υποδομές, χρηματοδότηση για καινοτομία και ανάπτυξη, πρώτες ύλες και ενέργεια χωρίς ανθρακούχες εκπομπές, μέτρα από την πλευρά της ζήτησης για κλιματικά ουδέτερα και κυκλικά προϊόντα και τις κατάλληλες δεξιότητες. Αυτά είναι απαραίτητα για μια ανταγωνιστική μετάβαση.

Η άμεση ευκαιρία της ΕΕ να στηρίξει τέτοιες επιχειρηματικές σκοπιμότητες έγκειται στις προσπάθειές της για **ανάκαμψη**. Ο προϋπολογισμός της ΕΕ και το μέσο NextGenerationEU, και ιδίως ο μηχανισμός ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν ως εφελκυστικό για την επιτάχυνση της ανάκαμψης στην Ευρώπη και την ενίσχυση της δέσμευσης για την πράσινη και ψηφιακή μετάβαση. Με βάση τη συνάφειά τους σε όλα τα κράτη μέλη, τις πολύ μεγάλες επενδύσεις που απαιτούνται και τις δυνατότητές τους να δημιουργήσουν θέσεις εργασίας και ανάπτυξη, καθώς και να αξιοποιήσουν τα οφέλη από την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, η Επιτροπή ενθάρρυνε ένθερμα τα κράτη μέλη να συμπεριλάβουν στα εθνικά τους σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις σε έναν περιορισμένο αριθμό εμβληματικών τομέων⁵³. Η Επιτροπή αξιολογεί πλέον προσεκτικά τα εθνικά σχέδια και θα παρακολουθεί την εφαρμογή τους, προκειμένου να διασφαλίσει ειδικότερα ότι τουλάχιστον το 37 % της χρηματοδότησης προορίζεται για πράσινες επενδύσεις και τουλάχιστον το 20 % διατίθεται για την ψηφιοποίηση. Πολλά εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας θα διοχετεύσουν τη χρηματοδότηση σε πράσινες και ψηφιακές επενδύσεις των ΜΜΕ. Τα κονδύλια της πολιτικής συνοχής για την περίοδο 2021-2027 θα επικεντρωθούν ιδιαίτερα στη διττή μετάβαση, συμβάλλοντας στον πράσινο και ψηφιακό μετασχηματισμό της ενωσιακής οικονομίας.

Τα σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας προσφέρουν μια άνευ προηγουμένου ευκαιρία να ενώσουμε τις δυνάμεις μας σε **πολυκρατικά έργα** για την οικοδόμηση ψηφιακών και οικολογικών κρίσιμων ικανοτήτων. Ορισμένα κράτη μέλη έχουν εκφράσει την πρόθεσή τους να συμπεριλάβουν πολυκρατικά έργα στα εθνικά τους σχέδια. Τα έργα αυτά θα μπορούσαν να επιταχύνουν τις τόσο αναγκαίες επενδύσεις στους τομείς του υδρογόνου, των διαδρόμων 5G, των κοινών υποδομών και υπηρεσιών δεδομένων, των βιώσιμων μεταφορών, της αλυσίδας

⁵¹ Θα πρέπει να αναπτυχθούν συνέργειες μεταξύ των διόδων μετάβασης και των ενδεικτικών εθελοντικών χαρτών πορείας, όπως προβλέπεται στον κανονισμό για τον ευρωπαϊκό νόμο για το κλίμα.

⁵² Λαμβανομένης υπόψη της στρατηγικής για βιώσιμη και έξυπνη κινητικότητα [COM (2020) 789 final].

⁵³ Ετήσια στρατηγική για τη βιώσιμη ανάπτυξη 2021, COM(2020) 575 final. Οι εμβληματικές πρωτοβουλίες ονομάζονται: ενίσχυση της ενέργειας· ανακαίνιση· επαναφόρτιση και αναφοδιασμός· σύνδεση· εκσυγχρονισμός· επέκταση· επανειδίκευση και αναβάθμιση δεξιοτήτων.

συστοιχιών (blockchain) ή των ευρωπαϊκών κόμβων ψηφιακής καινοτομίας. Η Επιτροπή αξιολογεί επιλογές για έναν αποτελεσματικό μηχανισμό με στόχο την επιτάχυνση της υλοποίησης τέτοιων πολυκρατικών έργων, επιτρέποντας ιδίως τον πιθανό συνδυασμό χρηματοδότησης από τα κράτη μέλη και την ΕΕ⁵⁴.

Η επιβολή των κανόνων ανταγωνισμού, ιδίως των κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις, θα διασφαλίσει ότι οι δημόσιοι πόροι για την ανάκτηση δεν αντικαθιστούν, αλλά κινητοποιούν πρόσθετες ιδιωτικές επενδύσεις. Η Επιτροπή πραγματοποιεί επίσης **εκτενή αναθεώρηση των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ**, προκειμένου να διασφαλιστεί ότι είναι κατάλληλοι για τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης προς όφελος των Ευρωπαίων, σε μια εποχή κατά την οποία το παγκόσμιο ανταγωνιστικό τοπίο αλλάζει επίσης ριζικά. Η αναθεώρηση των **κανόνων για τις κρατικές ενισχύσεις στον τομέα του περιβάλλοντος και της ενέργειας** θα δώσει περισσότερες ευκαιρίες στα κράτη μέλη να στηρίζουν τις επιχειρήσεις ώστε να απαλλάξουν τις παραγωγικές τους διαδικασίες από τις ανθρακούχες εκπομπές και να υιοθετήσουν πιο πράσινες τεχνολογίες στο πλαίσιο της Πράσινης Συμφωνίας και της νέας βιομηχανικής στρατηγικής. **Οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις σχετικά με τα ΣΕΚΕΕ** συμβάλλουν καταλυτικά στην υλοποίηση διασυννοριακών επενδύσεων για πρωτοποριακές καινοτομίες, όπου η αγορά από μόνη της δεν αναλαμβάνει τον κίνδυνο, και μόνο όταν τα θετικά αποτελέσματα της αντιμετώπισης μιας σαφούς αδυναμίας της αγοράς υπερτερούν του κινδύνου στρέβλωσης της αγοράς στην ενιαία αγορά. Ενώ η πρόσφατη αξιολόγηση της τρέχουσας ανακοίνωσης για τα ΣΕΚΕΕ έδειξε ότι οι διατάξεις λειτουργούν ικανοποιητικά, θα χρειαστούν ορισμένες στοχευμένες προσαρμογές, μεταξύ άλλων για την περαιτέρω ενίσχυση του ανοικτού χαρακτήρα τους και τη διευκόλυνση της συμμετοχής των ΜΜΕ και για την παροχή καθοδήγησης σχετικά με τα κριτήρια συγκέντρωσης κεφαλαίων από τους εθνικούς προϋπολογισμούς και τα προγράμματα της ΕΕ. Οι νέες κατευθυντήριες γραμμές για τις κρατικές ενισχύσεις περιφερειακού χαρακτήρα θα επιτρέψουν στα κράτη μέλη να στηρίζουν τις λιγότερο ευνοημένες περιφέρειες ώστε να καλύψουν την υστέρηση και να μειώσουν τις ανισότητες, καθώς και τις περιφέρειες που αντιμετωπίζουν μεταβατικές ή διαρθρωτικές προκλήσεις, εξασφαλίζοντας παράλληλα ίσους όρους ανταγωνισμού μεταξύ των κρατών μελών.

Κατά την αξιολόγηση των **κατευθυντήριων γραμμών για τις κρατικές ενισχύσεις στον ευρυζωνικό τομέα**, η Επιτροπή αξιολογεί κατά πόσον οι εν λόγω κανόνες είναι κατάλληλοι για τον επιδιωκόμενο σκοπό και συνάδουν με τις πρόσφατες τεχνολογικές εξελίξεις και εξελίξεις της αγοράς, έτσι ώστε να μπορούν να στηρίζουν πλήρως τις φιλοδοξίες της ΕΕ όσον αφορά την ανάπτυξη ευρυζωνικών υποδομών σύμφωνα με τους στόχους πολιτικής που καθορίζονται, μεταξύ άλλων, στις ανακοινώσεις για την κοινωνία των Gigabit και για την ψηφιακή δεκαετία. Επιπλέον, η εν εξελίξει επανεξέταση των **αντιμονοπωλιακών κανόνων που εφαρμόζονται στις οριζόντιες συμφωνίες** μεταξύ εταιρειών θα καλύπτει, μεταξύ άλλων, ζητήματα καίριας σημασίας για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση, όπως οι συμφωνίες έρευνας και ανάπτυξης, και θα παρέχει καθοδήγηση σχετικά με τις λεγόμενες «συμφωνίες βιωσιμότητας» και τις θετικές για τον ανταγωνισμό συμφωνίες ανταλλαγής δεδομένων και συνδυασμού δεδομένων. Ομοίως, η εν εξελίξει επανεξέταση του κανονισμού απαλλαγής κατά κατηγορία των κάθετων συμφωνιών και των κατευθυντήριων γραμμών για τους κάθετους περιορισμούς έχει ως στόχο να φέρει τους εφαρμοστέους κανόνες πιο κοντά στις νέες πραγματικότητες της αγοράς, ιδίως με την ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου και των διαδικτυακών πωλήσεων, και να παράσχει επικαιροποιημένη καθοδήγηση στις επιχειρήσεις σχετικά με τα θέματα αυτά. Η **ανακοίνωση για τον ορισμό της αγοράς** βρίσκεται επίσης υπό επανεξέταση, λαμβανομένων υπόψη εξελίξεων όπως η ψηφιοποίηση και η παγκοσμιοποίηση. Με την **επανεξέταση της**

⁵⁴ Όπως παρουσιάστηκε στην ανακοίνωση «Ψηφιακή πύξίδα 2030», COM (2021) 118 final.

εμπορικής πολιτικής, η Επιτροπή παρουσίασε ένα σχέδιο ώστε η εμπορική πολιτική να διαδραματίσει πλήρως τον ρόλο της στη διττή μετάβαση. Στο πλαίσιο της εστίασής της στην εφαρμογή των εμπορικών και επενδυτικών συμφωνιών, η ΕΕ θα χρησιμοποιήσει όλες τις εγγενείς δυνατότητες ευελιξίας στις υφιστάμενες εμπορικές συμφωνίες της, ώστε να είναι κατάλληλες για τον επιδιωκόμενο σκοπό και να ανταποκρίνονται στις νέες προκλήσεις που σχετίζονται με την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση.

Για να στηρίξει τη χρηματοδότηση μιας πράσινης ανάκαμψης, η Επιτροπή προετοιμάζει **την ανανεωμένη στρατηγική της για τη βιώσιμη χρηματοδότηση** και μια νομοθετική πρωτοβουλία για τη **βιώσιμη εταιρική διακυβέρνηση**, προβλέποντας τη δέουσα επιμέλεια από τις εταιρείες. Επιπλέον, η στήριξη των πράσινων επενδύσεων θα συνδυαστεί με την ανάπτυξη νέων προτύπων για την πράσινη χρηματοδότηση.

Πριν από τις θερινές διακοπές του 2021, η Επιτροπή θα παρουσιάσει τη δέσμη μέτρων προσαρμογής στον στόχο του 55 %», παρουσιάζοντας μια συνεκτική αναθεώρηση των βασικών μέσων της δέσμης μέτρων για το κλίμα και την ενέργεια με ορίζοντα το 2030, με σκοπό την επίτευξη μιας κλιματικά ουδέτερης Ευρώπης έως το 2050. Η Επιτροπή θα παρουσιάσει **μηχανισμό συνοριακής προσαρμογής άνθρακα** για επιλεγμένους τομείς, με στόχο την καλύτερη αντιμετώπιση του κινδύνου διαρροής άνθρακα, σε πλήρη συμμόρφωση με τους κανόνες του ΠΟΕ. Τα υφιστάμενα εργαλεία για την αντιμετώπιση των κινδύνων διαρροής άνθρακα των ενεργοβόρων βιομηχανιών που εκτίθενται σε παγκόσμιο επίπεδο θα πρέπει να συνεχίσουν να χρησιμοποιούνται έως ότου τεθούν σε εφαρμογή πλήρως αποτελεσματικές εναλλακτικές ρυθμίσεις. Δεδομένης της ποικιλομορφίας των προσεγγίσεων όσον αφορά την τιμολόγηση του άνθρακα παγκοσμίως, η Επιτροπή θα εξακολουθήσει να προσεγγίζει τους διεθνείς εταίρους της ΕΕ προκειμένου να βρεθεί μια βάση συνεργασίας στον τομέα αυτό.

Το πρόγραμμα «**Ορίζων Ευρώπη**», με όλα τα εργαλεία – **συμπράξεις που διαθέτει**⁵⁵, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καινοτομίας και το Ινστιτούτο Καινοτομίας και Τεχνολογίας– θα στηρίζουν το πανευρωπαϊκό οικοσύστημα καινοτομίας επόμενης γενιάς για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση. Το **Ταμείο Καινοτομίας** θα συνεχίσει να παρέχει κρίσιμη στήριξη για την εμπορική επίδειξη καινοτόμων τεχνολογιών χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών σε πολλούς τομείς. Στο πλαίσιο της πρότασης για την αναθεώρηση της οδηγίας για το ΣΕΔΕ, η Επιτροπή εξετάζει το ενδεχόμενο να προτείνει μια **ευρωπαϊκή προσέγγιση όσον αφορά τις συμβάσεις επί διαφοράς για τον άνθρακα**, χρησιμοποιώντας τα έσοδα του ΣΕΔΕ και συμπληρώνοντας άλλες μορφές στήριξης στο πλαίσιο του Ταμείου Καινοτομίας.

Οι τρέχουσες επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, στην αποθήκευση ενέργειας, στα δίκτυα, στις διασυνδέσεις και στον βιομηχανικό μετασχηματισμό στην ΕΕ είναι υπερβολικά αργές⁵⁶. Προκειμένου η πράσινη μετάβαση να φέρει πραγματικά βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, η βιομηχανία χρειάζεται πρόσβαση σε άφθονη, οικονομικά προσιτή και απαλλαγμένη από ανθρακούχες εκπομπές ηλεκτρική ενέργεια, και για τον σκοπό αυτόν απαιτούνται πρόσθετες προσπάθειες. Η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη για την αύξηση των φιλοδοξιών

⁵⁵ Καλύπτοντας, μεταξύ άλλων, τον καθαρό χάλυβα, τις μεταποιητικές βιομηχανίες, το υδρογόνο, τις μπαταρίες, τις οδικές μεταφορές μηδενικών εκπομπών, τις καθαρές αεροπορικές μεταφορές, τις πλωτές μεταφορές μηδενικών εκπομπών, το βιώσιμο δομημένο περιβάλλον και την προηγμένη μεταποίηση.

⁵⁶ SWD (2020) 176 final, Εκτίμηση επιπτώσεων που συνοδεύει το σχέδιο για το κλίμα με ορίζοντα το 2030 (πίνακας 12). Agora-Energiewende & EMBER (2021): Ο ευρωπαϊκός τομέας ηλεκτρικής ενέργειας το 2020. Τα τελευταία εθνικά σχέδια για την ενέργεια και το κλίμα αναφέρουν αύξηση κατά 72 TWh/έτος της παραγωγής αιολικής και ηλιακής ενέργειας μεταξύ του 2020 και του 2030, αλλά θα απαιτηθούν 93-100 TWh/έτος για την επίτευξη του στόχου του 55 % για το κλίμα.

τους όσον αφορά τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και τον εξορθολογισμό των διαδικασιών αδειοδότησης. Το Εργαστήριο Γεωγραφίας, Ενέργειας και Βιομηχανίας, ένα εργαλείο που αναπτύσσεται από το Κοινό Κέντρο Ερευνών της Επιτροπής σε συνεργασία με τους ενδιαφερόμενους φορείς της βιομηχανίας, θα παρέχει γεωχωρικές πληροφορίες σε εταιρείες και σε υπεύθυνους σχεδιασμού ενεργειακών υποδομών. Οι βιομηχανικοί καταναλωτές, οι ΜΜΕ και οι κοινότητες μπορούν επίσης να συνεργαστούν για τη μακροπρόθεσμη ασφάλεια των τιμών σε έργα παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και για τη βελτίωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος. Η Επιτροπή θα εξετάσει μέτρα, στο πλαίσιο της αναθεωρημένης οδηγίας για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας του Ιουνίου 2021, για τη στήριξη της υιοθέτησης **εταιρικών συμφωνιών αγοράς ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές** και την άρση τυχόν αδικαιολόγητων φραγμών.

Η **επέκταση της αγοράς** και η παγκόσμια αύξηση της ζήτησης για ανεμογεννήτριες, ηλιακούς φωτοβολταϊκούς συλλέκτες και έξυπνες ενεργειακές τεχνολογίες αποτελούν σημαντική ευκαιρία, καθώς η μεγαλύτερη κλίμακα αναμένεται να επιφέρει χαμηλότερο ενεργειακό κόστος τόσο για τη βιομηχανία όσο και για την κοινωνία γενικότερα. Η Επιτροπή χαιρετίζει τις προσπάθειες για την κλιμάκωση της παραγωγής αυτών των τεχνολογιών στην ΕΕ, όπως την πρωτοβουλία της βιομηχανίας για την ευρωπαϊκή ηλιακή ενέργεια. Η Επιτροπή επεξεργάζεται επίσης μέτρα οικολογικού σχεδιασμού για ηλιακούς συλλέκτες, συμπεριλαμβανομένων πιθανών απαιτήσεων για το αποτύπωμα άνθρακα.

Η Ευρωπαϊκή Συμμαχία για τις **Πρώτες Ύλες (ERMA)** δημιουργεί μια δεξαμενή έργων τόσο για τις αξιακές αλυσίδες μαγνητικού υλικού σπάνιων γαιών όσο και για τα υλικά αποθήκευσης και μετατροπής ενέργειας. Εάν υλοποιούνταν το σύνολο των έργων που έχει προσδιορίσει η ERMA, θα μπορούσαν να επιτρέψουν στο 60 % της ετήσιας εγκατεστημένης στην ΕΕ ισχύος αιολικής ενέργειας να βασίζεται στο μαγνητικό υλικό σπάνιων γαιών που παράγεται στην ΕΕ έως το 2030 και ο εφοδιασμός της ΕΕ να καλύπτει το 20 % της προβλεπόμενης ζήτησης νικελίου έως το 2030⁵⁷.

Η συνέχιση των προσπαθειών για βιώσιμο σχεδιασμό προϊόντων, **κυκλική οικονομία** και αυξημένη συλλογή και ανακύκλωση πρώτων υλών, καθώς και η λειτουργία της αγοράς δευτερογενών πρώτων υλών θα είναι καίριας σημασίας. Η πρόταση κανονισμού της Επιτροπής για τις μπαταρίες παρέχει ένα καινοτόμο ρυθμιστικό πλαίσιο για τις μπαταρίες που καλύπτει ολόκληρο τον κύκλο ζωής τους.

Οι **ΜΜΕ** μπορούν να επωφεληθούν από την πράσινη μετάβαση, αλλά χρειάζονται συμβουλές και οικονομική στήριξη για να την αξιοποιήσουν στο έπακρο. Το δίκτυο Enterprise Europe Network ορίζει ήδη συμβούλους βιωσιμότητας για την παροχή ειδικών συμβουλών στις ΜΜΕ, οι οποίοι θα αναλάβουν τα καθήκοντά τους πλήρως από το 2022. Θα προωθήσουν τόσο την καινοτομία των ΜΜΕ στην παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας χωρίς ανθρακούχες εκπομπές, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης ηλιακών συλλεκτών, όσο και στην ενεργειακή απόδοση. Η ψηφιοποίηση είναι επίσης απαραίτητη για τις ΜΜΕ, επομένως όλες οι σχετικές πλατφόρμες⁵⁸ θα δράσουν από κοινού για να στηρίξουν τις ΜΜΕ στα οικοσυστήματά τους, π.χ. υιοθετώντας επιχειρηματικά μοντέλα βασισμένα σε δεδομένα και λύσεις κατά των απειλών στον κυβερνοχώρο. Έως το 2023, το πρόγραμμα «Ψηφιακή Ευρώπη» θα συνεισφέρει 310 εκατ. EUR στους ευρωπαϊκούς κόμβους ψηφιακής καινοτομίας, οι οποίοι θα προσφέρουν στις ΜΜΕ τοπική στήριξη για τον ψηφιακό μετασχηματισμό και την πρόσβαση σε δοκιμές τεχνολογίας. Το 2021,

⁵⁷ Βλέπε κεφάλαιο 5.1 του SWD (2021) 352, Στρατηγικές Εξαρτήσεις και Ικανότητες για τους σχετικούς υπολογισμούς.

⁵⁸ Δίκτυο του Ευρωπαϊκού Κόμβου Ψηφιακής Καινοτομίας (EDIH), ECCP, EEN και Startup Europe.

το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καινοτομίας θα διαθέσει επίσης 1,1 δισ. EUR σε επιχορηγήσεις και χρηματοδότηση μετοχικού κεφαλαίου, κυρίως σε νεοφυείς επιχειρήσεις και καινοτόμες ΜΜΕ.

Η Επιτροπή θα εργαστεί για την ενίσχυση των **συνεργιών μεταξύ της βιώσιμης και της ψηφιακής μετάβασης**. Οι ψηφιακές λύσεις, όπως τα **ψηφιακά δίδυμα** στην προηγμένη μεταποίηση, μπορούν να συμβάλουν στη βελτιστοποίηση των διαδικασιών σε όλα τα οικοσυστήματα. Ο καθοδηγούμενος από τη βιομηχανία **ευρωπαϊκός πράσινος ψηφιακός συνασπισμός** θα μετρήσει τον αντίκτυπο και θα επιταχύνει την ανάπτυξη ψηφιακών λύσεων σε βασικούς πράσινους τομείς. Για την υλοποίηση των δεσμεύσεων που αναλήφθηκαν στο πλαίσιο της ψηφιακής πυξίδας⁵⁹, η Επιτροπή θα προσδιορίσει πρόσθετα μέτρα για την επίτευξη του στόχου της **ουδετερότητας ως προς τις ανθρακούχες εκπομπές των τεχνολογιών ΤΠΕ** και για την αύξηση της υιοθέτησης των ψηφιακών τεχνολογιών για τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος άλλων οικοσυστημάτων.

Η πράσινη και η ψηφιακή μετάβαση δεν μπορούν να υλοποιηθούν χωρίς περισσότερη και δίκαιη ανταλλαγή δεδομένων, ιδίως για τη βελτιστοποίηση της βιωσιμότητας και την ανάπτυξη καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών. Για να συμβάλει στην αξιοποίηση του δυναμικού των δεδομένων από τις εταιρείες και τον δημόσιο τομέα, η Επιτροπή θα προτείνει **το 2021 νόμο για τα δεδομένα και θα στηρίξει τη δημιουργία τομεακών «κοινών ευρωπαϊκών χώρων δεδομένων»**, σε πλήρη συμμόρφωση με τα θεμελιώδη δικαιώματα, μέσω του επικείμενου προγράμματος «Ψηφιακή Ευρώπη». Σε διεθνές επίπεδο, η ΕΕ συμμετέχει στις διαπραγματεύσεις για την πρωτοβουλία κοινής δήλωσης του ΠΟΕ σχετικά με το ηλεκτρονικό εμπόριο με σκοπό τη διαμόρφωση των παγκόσμιων κανόνων για το ψηφιακό εμπόριο. Για την προώθηση της ανάπτυξης ασφαλούς και αξιόπιστης τεχνητής νοημοσύνης, η Επιτροπή υπέβαλε στις 21 Απριλίου 2021 πρόταση κανονιστικού πλαισίου για την τεχνητή νοημοσύνη και αναθεωρημένο συντονισμένο σχέδιο για την τεχνητή νοημοσύνη.

Οι **επενδύσεις σε δεξιότητες** αποτελούν σημαντική συνιστώσα της επένδυσης στο ανθρώπινο δυναμικό και θα είναι ζωτικής σημασίας για τη στήριξη της διττής μετάβασης και τη συμβολή σε μια δίκαιη ανάκαμψη. Το ευρωπαϊκό θεματολόγιο δεξιοτήτων στηρίζει την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση με πρωτοβουλίες όπως το σύμφωνο δεξιοτήτων. Συμβάλλει στην κινητοποίηση του ιδιωτικού τομέα και άλλων ενδιαφερόμενων μερών με στόχο το εργατικό δυναμικό της Ευρώπης να αναβαθμίσει τις δεξιότητές του ή να αποκτήσει νέες. Το σύμφωνο στηρίζει μεγάλης κλίμακας συμπράξεις δεξιοτήτων ανά οικοσύστημα, ορισμένες από τις οποίες έχουν ήδη προτείνει δεσμεύσεις για την απόκτηση δεξιοτήτων (αυτοκινητοβιομηχανία, μικροηλεκτρονική, αεροδιαστημική και αμυντική βιομηχανία). Οι συζητήσεις στοργυλής τραπέζης για τις δεξιότητες, τις οποίες διοργανώνει η Επιτροπή με τους σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς από κάθε οικοσύστημα, θα έχουν καλύψει όλα τα οικοσυστήματα έως τα μέσα του 2021 και θα συμβάλουν στον σχεδιασμό και την υλοποίηση των διόδων. Ο προϋπολογισμός της ΕΕ για την περίοδο 2021-2027 περιλαμβάνει μια σειρά μέσων που μπορούν να στηρίξουν την αναβάθμιση των δεξιοτήτων και την απόκτηση νέων⁶⁰. Τα εθνικά σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας μπορούν επίσης να συμβάλουν και στην αποτελεσματική ενεργό στήριξη της απασχόλησης⁶¹.

ΚΥΡΙΕΣ ΔΡΑΣΕΙΣ	ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ
Από κοινού δημιουργία πράσινων και ψηφιακών οδών	έως το 2ο τρίμηνο 2021

⁵⁹ COM (2021) 118 final, 2030 Ψηφιακή πυξίδα: η ευρωπαϊκή προσέγγιση για την ψηφιακή δεκαετία.

⁶⁰ Όπως το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το πρόγραμμα Erasmus ή το πρόγραμμα Ψηφιακή Ευρώπη.

⁶¹ Σύσταση της Επιτροπής για αποτελεσματική ενεργό στήριξη της απασχόλησης [C (2021) 1372 final].

μετάβασης για τα σχετικά οικοσυστήματα, αρχής γενομένης από τον τουρισμό και τις ενεργοβόρες βιομηχανίες	
Δράσεις για την προώθηση των συμφωνιών αγοράς ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην πρόταση αναθεώρησης της οδηγίας για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας	2ο τρίμηνο 2021
Εξέταση της ευρωπαϊκής προσέγγισης για τις συμβάσεις άνθρακα λόγω διαφοράς στην πρόταση αναθεώρησης της οδηγίας για το ΣΕΔΕ	2ο τρίμηνο 2021
Εργαστήριο Γεωγραφίας, Ενέργειας και Βιομηχανίας	έως το 4ο τρίμηνο 2021

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ: ΙΣΧΥΡΗ ΑΝΑΚΑΜΨΗ ΜΕΣΩ ΣΥΜΠΡΑΞΕΩΝ

Η νέα στρατηγική για τη βιομηχανική στρατηγική για το 2020 έθεσε τα θεμέλια για μια βιομηχανική πολιτική που θα στηρίξει τη διττή μετάβαση, θα καταστήσει την ευρωπαϊκή βιομηχανία πιο ανταγωνιστική σε παγκόσμιο επίπεδο και θα ενισχύσει τη στρατηγική αυτονομία της Ευρώπης. Καθόρισε ένα νέο βιομηχανικό μοντέλο για την Ευρώπη, κατάλληλο για τους φιλόδοξους στόχους του σήμερα και την πραγματικότητα του αύριο. Βρίσκεται ακόμη σε εξέλιξη, με βάση τα πλεονεκτήματα της Ευρώπης ως πατρίδας της βιομηχανίας – την πολυμορφία μας και το ταλέντο των λαών μας, των φορέων καινοτομίας και των δημιουργών μας, τις αξίες μας και τις παραδόσεις μας στην κοινωνική αγορά. Η νέα αυτή βιομηχανική στρατηγική χαρακτηρίζεται από επιχειρηματικό πνεύμα και δράση και έχει αυξημένη σημασία.

Η ΕΕ, τα κράτη μέλη της και η βιομηχανία αντλούν πλέον διδάγματα από την κρίση και είναι έτοιμα να θέσουν τη βιομηχανία της Ευρώπης σε μια νέα βιώσιμη ανταγωνιστική βάση. Αυτό σημαίνει εφαρμογή και αξιοποίηση των μέτρων που ανακοινώθηκαν για τη βιομηχανία, τις ΜΜΕ και την ενιαία αγορά στο πλαίσιο της δέσμης μέτρων του Μαρτίου 2020 για τη βιομηχανία. Σημαίνει, επίσης, διασφάλιση του βασικού περιουσιακού στοιχείου της Ευρώπης, της ενιαίας αγοράς της, με την εξασφάλιση ανοικτής στρατηγικής αυτονομίας και την επιτάχυνση της πράσινης και ψηφιακής μετάβασης σε ολόκληρη την επικράτεια της ΕΕ. Η νομοθεσία, η συνδημιουργία, οι επενδύσεις, οι συμπράξεις και η διεθνής συνεργασία έχουν να διαδραματίσουν τον δικό τους ρόλο. Η παρούσα επικαιροποίηση της δέσμης μέτρων για τη βιομηχανική πολιτική θα συμβάλει στην επίτευξη αυτών των στόχων.

Για να είναι αποτελεσματικές, οι προσπάθειες αυτές πρέπει να υποστηρίζονται από ισχυρές συμπράξεις μεταξύ της ΕΕ, των κρατών μελών, των κοινωνικών εταίρων, της βιομηχανίας και άλλων σχετικών ενδιαφερόμενων μερών, μεταξύ και εντός των βιομηχανικών οικοσυστημάτων, με βάση το ανοικτό και χωρίς αποκλεισμούς βιομηχανικό φόρουμ της ΕΕ. Για τα πιο σημαντικά οικοσυστήματα και από κοινού με άλλους σχετικούς ενδιαφερόμενους φορείς, το φόρουμ θα στηρίξει την ανάπτυξη οδών μετάβασης και την ανάλυση στρατηγικών εξαρτήσεων. Θα προωθήσει βέλτιστες πρακτικές και λύσεις σε όλα τα οικοσυστήματα και θα προσδιορίσει τις διασυννοριακές και διασυστημικές επενδυτικές ανάγκες και ευκαιρίες συνεργασίας.

Η Επιτροπή θα συνεχίσει να προωθεί την πολιτική οικειοποίηση της βιομηχανικής στρατηγικής, συνεχίζοντας τους τακτικούς διαλόγους με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο.

Η ΕΕ θα επιδιώξει διεθνή συνεργασία, όπου είναι δυνατόν, για την οικοδόμηση μιας ισχυρής παγκόσμιας οικονομίας, με βάση τις αρχές της ΕΕ, μεταξύ άλλων τους ισότιμους όρους ανταγωνισμού, την ηγετική θέση όσον αφορά τον καθορισμό προτύπων και άλλες ρυθμιστικές

προτεραιότητες, καθώς και την ενίσχυση της ανθεκτικότητας των παγκόσμιων αλυσίδων εφοδιασμού.